

Historia Grabowca

Monografia rzymskokatolickiej parafii św. Anny NMP w Tuczępach, greckokatolickiej parafii św. Anny Tuczępach oraz prawosławnej w Tuczępach

(S. Anna Mater BMV)
Gmina Grabowiec, pow. zamojski, woj. lubelskie

Renata Kulik, Henryk Kulik

Wszelkie prawa autorów zastrzeżone

Cześć I

Monografia rzymskokatolickiej parafii św. Anny NMP w Tuczępach

15.10.1921-2018-



Zdjęcie 1 – Rok 2012, 12 lutego. Kościół rzymskokatolicki w Tuczępach (foto Henryk Kulik).

1. Wstęp

1.1. Podziękowanie

Składamy serdeczne podziękowania:

- proboszczowi parafii Tuczępy ks. Jerzemu Henrykowi Piaseckiemu za udostępnienie materiałów,
- nauczycielce Henryce Litwin, która wiele lat temu prowadziła kronikę parafii Tuczępy,
- dziennikarce Annie Litwin za udostępnienie informacji i zdjęć,
- miłośnikowi historii i natury Mateuszowi Skórzewskiemu za udostępnienie wielu zdjęć i udzielenie wskazówek lokalizacyjnych,
- byłej mieszkance Tuczęp Alinie Krupie i jej rodzinie za informacje o parafii Tuczępy i za inspirację do pisania niniejszej monografii.

1.2. Przed XX wiekiem

Przed powstaniem parafii w Tuczępach katolicy obrządku łacińskiego byli objęci parafią Grabowiec i kościołem parafialnym w Grabowcu. Zgodnie z aktem erekcyjnym parafii Grabowiec z **2 lutego 1394** roku Tuczępy weszły w skład parafii Grabowiec¹. Taki stan organizacyjny dotrwał aż do **15 października 1920** roku.

Plan regulacji parafii rzymskokatolickich w diecezji przemyskiej w **1787** roku przewidywał utworzenie nowych parafii w dekanacie grabowieckim: Majdan Tuczępski (planowana liczba wsi 8 a liczba wiernych 1132), Mircze (10, 814), Wakijów (9, 948)².

Do utworzenia parafii jednak nie doszło z uwagi na inne wydatki Austrii (w tym i wojenne). Do utworzenia nowych parafii powracano w latach 1800, 1802, 1803 i 1816 ale ostatni rok już nie dotyczył cyrkulu zamojskiego, gdyż Zamojszczyzna była od 1809 roku w Księstwie Warszawskim a parafie trochę później przeszły pod administrację biskupa lubelskiego³.

Przed powstaniem parafii rzymskokatolickiej w Tuczępach istniała w tej miejscowości cerkiew greckokatolicka. Także i o tej parafii jaki i o prawosławnej parafii w Tuczępach napiszemy kilka słów.

2. Parafia rzymskokatolicka w Tuczępach na przestrzeni dziejów

2.1. Opis dziejów parafii XX wiek

W **1919** roku Kuria Diecezjalna w Lublinie wyraziła zgodę na przekazanie katolikom cerkwi w Tuczępach (w źródle jest mowa o drugiej cerkwi w Tuczępach, którą proponowano przekazać prawosławnym-jest to sprawa do wyjaśnienia)⁴.

W latach **1918-1922** wyświęcono na kościoły wiele cerkwi unickich m.in. w Grabowcu i Tuczępach⁵. Cerkiew została wyświęcona na kościół rzymskokatolicki 18 grudnia 1919 roku.

Parafia św. Anny w dekanacie hrubieszowskim diecezji lubelskiej

¹ Kopia aktu erekcyjnego parafii Grabowiec znajdująca się w archiwum parafii Grabowiec.

² Kumor ODP, s. 163.

³ Kumor ODP, s. 168.

⁴ Pelica KPL, s. 224.

⁵ Pelica KPL, s. 210.

⁵ IWL 1925, s. 227-228.

Parafia została erygowana **15 października 1920** roku przez biskupa lubelskiego Mariana Leona Fulmana – rozporządzeniem nr 2446⁶.

Parafia powstała z części parafii Grabowiec i obejmowała następujące miejscowości: Tuczępy, Majdan Tuczępski, Wólka Tuczępska, Trościanka. W momencie powstania parafia została włączona do dekanatu hrubieszowskiego⁷.

Z innego źródła wynika, że utworzono parafię filialną w Tuczępach parafii Grabowiec, łącznie z prawem prowadzenia aktów stanu cywilnego⁸.

Dozór kościelny został wybrany **1 listopada 1920** roku⁹.

Uroczystość erekcji parafii odbyła się **29 listopada 1920** roku¹⁰. Podczas uroczystości dziekan hrubieszowski ks. kanonik Melchior Juściński odczytał akt erekcyjny oraz wygłosił okolicznościowe przemówienie. Następnie nastąpiło wprowadzenie pierwszego proboszcza parafii Tuczępy ks. Kazimierza Gąsiorowskiego. Ksiądz proboszcz przyjął majątek parafii.

W 1920 roku w parafii Tuczępy było: 1247 katolików, trzy szkoły (prowadzone w duchu katolickim). Funkcjonowało także Stronnictwo Ludowe przychylne kościołowi¹¹.

W **1922** roku parafia św. Anny w Tuczępach liczyła 1732 parafian¹².

Po śmierci prezydenta RP Gabriela Narutowicza 17 grudnia 1922 roku biskup lubelski Marian Leon Fulman w odezwie do duchowieństwa diecezji lubelskiej napisał: „Dokonany śmiertelny zamach na osobie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie tylko przyniósł wstyd narodowi, ale pogrążył go ciężką żałobą. Bólem serce nasze przejęte, że drogą mordu szalencie usiłuje wpływać na porządek polityczny w kraju i zapomina o Boskim przykazaniu „Nie zabijaj!”. Wobec tego nieszczęścia narodowego polecamy Wielebnemu Duchowieństwu odprawić we wszystkich kościelnych kościołach parafialnych po porozumieniu z Władzami cywilnymi nabożeństwo żałobne za duszę ś.p. Gabriela Narutowicza i wezwać lud do modlitwy na intencję skołatanej ojczyzny”¹³.

W związku ze sprowadzeniem zwłok Henryka Sienkiewicza do kraju i uroczystego, 26 października **1924** roku, wzniesienia do katedry św. Jana w Warszawie a następnie złożenie ich, 27 października 1924 roku, w podziemiach tej katedry biskup lubelski Marian Leon Fulman wezwał duchowieństwo diecezji lubelskiej, aby w niedzielę 26 października 1924 roku wezwało z ambony wiernych do „modlitwy za duszę wielkiego syna Kościoła i Ojczyzny” a 27 października 1924 roku do przeprowadzenia, w porozumieniu z miejscowymi działaczami społecznymi, uroczystego nabożeństwa żałobnego¹⁴.

Wg stanu na **1 stycznia 1925** roku parafia należała do dekanatu hrubieszowskiego diecezji lubelskiej a liczba katolików w parafii wynosiła 1732 (powtórzona liczba z 1922 roku). Proboszczem parafii był Kazimierz Gąsiorowski¹⁵.

W **1928** roku parafia należała do dekanatu hrubieszowskiego diecezji lubelskiej i liczyła 1242 parafian¹⁶.

W **1931** roku na terenie parafii istniało jedno stowarzyszenie religijne: Stowarzyszenia Żywego Różańca. Do parafii należały następujące miejscowości: Majdan Tuczępski,

⁶ KPT T1, s. 2.

⁷ KPT T1, s. 2.

⁸ GŁ 1920, Nr 283, s. 3.

⁹ KPT T1, s. 3.

¹⁰ KPT T1, s. 2.

¹¹ KPT T1, s. 3.

¹² Spis DL 1923, s. 50.

¹³ GŁ 1922, Nr 349, s. 2.

¹⁴ GŁ 1924, Nr 285, s. 3.

¹⁵ Schematyzm 1925, s. 125.

¹⁶ Spis DL 1929, s. 60.

Trościanka, Tuczępy, Wólka Tuczępska¹⁷.

W 1932 roku parafia należała do diecezji lubelskiej i liczyła około 1200 parafian¹⁸.

W 1933 roku do parafii w Tuczępach należały miejscowości: Osiczyna, Tuczępy, Majdan Tuczępski, Manin, Trościanka, Tuczępy, Tuszyn, Wólka Tuczępska¹⁹.

W 1935 roku odbył się w parafii misje św²⁰.

W 1938 roku parafia Tuczępy należała do dekanatu hrubieszowskiego diecezji lubelskiej²¹.

W 1946 roku ks. proboszcz Stefan Eugeniusz Roszkowski urządzał wraz z młodzieżą loterie fantowe w celu zebrania funduszy na dokończenie budowy kościoła²².

7 kwietnia 1947 roku ksiądz proboszcz wystawił amatorskie przedstawienie. Czysty dochód z loterii i przedstawienia wyniósł 50000 zł.

28 kwietnia 1947 została przeprowadzona²³ wizytacja dziekańska przez ks. dziekana hrubieszowskiego Floriana Gąsiorowskiego.

20 czerwca 1947 roku została²⁴ przeprowadzona wizytacja parafii dokonana przez biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego (ówcześnie doktora nauk), któremu towarzyszył ksiądz dziekan hrubieszowski Florian Gąsiorowski. Biskup przybył z parafii Grabowiec. Jego ekscelencja dokonał bierzmowania dzieci i młodzieży szkolnej podczas sumy oraz zwiedził cmentarz. Podczas mszy śpiewał chór kierowany przez ks. proboszcza pod batutą organisty z Wojsławic. Po wizytacji biskup udał się w kierunku Wojsławic i Uchań.



Zdjęcie 2 – Rok 1947, 20 czerwca. Kościół w Tuczępach (zdjęcie z kroniki parafii). Na froncie

¹⁷ Spis DL 1932, s. 80.

¹⁸ Borowski Marian, „Adresowa Książka Parafialna”, Kraków, 1932, s. 157.

¹⁹ Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej z oznaczeniem terytorialnie im właściwych władz i urzędów oraz urządzeń komunikacyjnych, 1933?, s. 982, 1000, 1205, 1748, 1759, 1767, 1905.

²⁰ KPT T1, s. 52.

²¹ Spis DL 1938, s. 58.

²² KPT T1, s. 11.

²³ KPT T1, s. 11.

²⁴ KPT T11, s. 13.

kościół widoczne są dwie flagi wywieszone z okazji wizytacji biskupiej.

Biskup uznał warunki pracy w parafii Tuczępy „za bardzo ciężkie ze względu na ubóstwo parafii, zniszczenia świątyni, braku pomocy ze strony rady parafialnej i braku służby kościelnej. Jednak ks. proboszcz zachowuje spokój, pogodę ducha i inicjatywę oraz pomysłowość dzięki którym radzi sobie dobrze”²⁵.



Zdjęcie 3 – Rok 1948. Dzieci z III i IV klasy Szkoły Powszechnej w Tuczępach z proboszczem parafii ks. Stefanem Eugeniuszem Roszkowskim i kierowniczką szkoły Franciszką Gogolińską (zdjęcie z kroniki parafii).

25 lipca 1948 roku odbyła się uroczystość odnowienia niedzieli. Chodziło o przywrócenie zagubionego charakteru dnia świętego. Wywieszono afisze i ogłoszono kilka kazań tak, aby jak największa liczba parafian brała udział w nabożeństwach kościelnych i czytała dobre książki i gazety²⁶.

²⁵ KPT T1, s. 13-14; KP T1, s. 14-16.

²⁶ KPT T1, s. 17.



Zdjęcie 4 – Rok 1948, 25 lipca. Pamiątka I Komunii Świętej (zdjęcie z kroniki parafii). Dzieci z proboszczem parafii ks. Stefanem Eugeniuszem Roszkowskim.



Zdjęcie 5 – Rok 1948, 25 lipca. Po uroczystościach komunijnych, wspólne śniadanie pod jabłonią, w sadzie u księdza proboszcza (zdjęcie z kroniki parafii).

12 października 1948 roku została przeprowadzona wizytacja dziekańska przez dziekana hrubieszowskiego ks. Floriana Gąsiorowskiego²⁷.

W październiku 1948 roku alumni Seminarium Duchownego w Lublinie przeprowadzili jednodniową zbiórkę na „Caritas”. Zebrano 35000 zł²⁸.

²⁷ KPT T1, s. 19.

²⁸ KPT T1, s. 20.

22 października 1948 roku, w dniu śmierci kardynała Augusta Hłonda – prymasa Polski, odprawiono uroczyste nabożeństwo żałobne²⁹.

1 listopada 1948 roku odbyły się nieszpory żałobne z różańcem za zmarłych i procesją. W Dzień Zaduszny odbyła się procesja na cmentarz³⁰.

W dniach 6-9 kwietnia 1949 roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził ks. Bazyli Stysło – proboszcz parafii Gdeszyn³¹.

31 maja 1949 roku był obchodzony Dzień Chorych. Pod koniec lipca 38 dzieci przystąpiło do I Komunii Świętej. Po uroczystościach dzieci otrzymały medaliki i obrazki oraz przystąpili do wspólnego śniadania w parafialnym sadzie³².

26 sierpnia 1949 roku pięciu ministrantów z Kółka Ministranckiego uczestniczyło, w nagrodę za pilną służbę, w pielgrzymce do Częstochowy z ks. administratorem. W drodze powrotnej zwiedzano Warszawę³³.

W 1950 roku w chwili wymiany pieniądza w kasie parafialnej było 13202 zł, które wymieniono na 132 zł i 2 gr³⁴.

W dniach 15-17 marca 1951 roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził ks. Bazyli Stysło – proboszcz parafii Gdeszyn. W spowiedzi pomogli: ks. Edward Dolecki (proboszcz parafii Grabowiec), ks. Paweł Sokołowski (proboszcz parafii Uchanie) i ks. Władysław Siudem (wikariusz parafii Uchanie)³⁵.

5 sierpnia 1951 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 41 dzieci³⁶.



Zdjęcie 6 – Rok 1951, 5 sierpnia. Pamiątka Pierwszej Komunii Świętej z proboszczem parafii

²⁹ KPT T1, s. 20.

³⁰ KPT T1, s. 20.

³¹ KPT T11, s. 22.

³² KPT T1, s. 22.

³³ KPT T1, s. 23.

³⁴ KPT T1, s. 27.

³⁵ KPT T1, s. 22.

³⁶ KPT T1, s. 31.

ks. Stefanem Eugeniuszem Roszkowskim (zdjęcie z kroniki parafii).

20 lipca **1952** roku do I Komunii Świętej przystąpiło 25 dzieci³⁷.



Zdjęcie 7 – Rok 1952, 20 lipca. Pamiątka Pierwszej Komunii Świętej z proboszczem parafii ks. Stefanem Eugeniuszem Roszkowskim (zdjęcie z kroniki parafii; ujęcie fotografa oryginalne).

W 1952 roku dokonano zbiórki pieniędzy, z inicjatywy Genowefy Jabłońskiej i Marii Daniluk, na wykonanie drewnianego różańca procesyjnego, z okuciem metalowym. Różaniec wykonał Czesław Swatkiewicz, stolarz z Majdanu Tuczępskiego. Koszt różańca wyniósł 1600 zł. Ponadto zakupiono, za 900 zł, figurkę św. Antoniego³⁸.

W dniach 26-29 marca **1953** roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził ks. Bazyli Styśło – proboszcz parafii Gdeszyn. Do spowiedzi przystąpiło 950 parafian. Rozdano 1250 komunii św.³⁹.

W 1953 roku parafianie wyprosili u prymasa Stefana Wyszyńskiego kolejny odpust: w dniu 3 maja, w święto Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski. Parafianie wystosowali taką prośbę, ze względu na to, że w głównym ołtarzu wisiał obraz Matki Boskiej Częstochowskiej⁴⁰.

W **1953** roku do I Komunii Świętej przystąpiło 22 dzieci⁴¹.

W dniach 28-31 marca **1954** roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził ks. Edward Dolecki – proboszcz parafii Grabowiec⁴².

W 1954 roku dokonano renowacji starej chorągwi procesowej z wizerunkami św. Anny i św. Franciszka z Asyżu⁴³.

W dniach 27-30 marca **1955** roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które

³⁷ KPT T1, s. 35.

³⁸ KPT T1, s. 35.

³⁹ KPT T1, s. 36.

⁴⁰ KPT T1, s. 37.

⁴¹ KPT T1, s. 37.

⁴² KPT T1, s. 38.

⁴³ KPT T1, s. 38.

przeprowadził ks. Jan Kowalczyk (z Hrubieszowa)⁴⁴.

W 1955 roku podarowano parafii: dwa obrusy na ołtarz (Albina *Stublińska* z Chełma), biały obrus z koronką (Janina Chuszcz z Majdanu Tuczępskiego), 12 serwetek haftowanych na lichtarze (Wacława Moskwa z Osiczyny), dwa czarne sztandary (wartość 1200 zł, wykonane w Uchaniach), filetowy ornat (wartość 1100 zł). Z kościoła św. Michała w Lublinie przywiezione szafę na ornaty. Szafę podzielono na dwie części, ze względu na niski strop w zakrystii⁴⁵.

16 sierpnia 1955 roku odbyło się uroczyste wprowadzenie na administratora parafii ks. Jana Kosickiego przez dziekana dekanatu hrubieszowskiego ks. Floriana Gąsiorowskiego⁴⁶.

W 1955 roku odbyło się Triduum do św. Stanisława Kostki. W grudniu tego roku odbyły się, po raz pierwszy w parafii, roraty.⁴⁷

W dniach 2-5 marca 1956 roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził administrator parafii Tuczępy - ks. Jan Kosicki⁴⁸.

3 maja 1956 roku odbył się odpust parafii. W odpuscie uczestniczyło wielu wiernych i dwudziestu dwóch księży łącznie z dziekanem dekanatu hrubieszowskiego⁴⁹.

Kolejny odpust odbył się 6 sierpnia 1956 roku w uroczystość Przemienienia Pańskiego. Z powodu żniw parafian było mniej. Przyjechało siedemnastu księży⁵⁰.

Administrator parafii ks. Jan Kosicki w grudniu 1956 roku rozpoczął naukę religii w szkołach w Tuczępach, Trościance i Majdanie Tuczępskim⁵¹.

W 1956 roku Stanisław Małysz ufundował parafii chorągiew krzyżową⁵².

Młodzież parafii Tuczępy przygotowała jasełka, które wystawiła, w grudniu 1956 roku i w styczniu 1957 roku, w Grabowcu, Wojsławicach i Skierbieszowie, uzyskując 5000 zł dochodu. Młodzież przeznaczyła cały dochód na wykończenie kościoła⁵³.

Rekolekcje wielkopostne w 1957 roku przeprowadził ks. Feliks Łojewski⁵⁴.

Podczas odpustu 3 maja 1957 roku mszę św. (sumę) odprawił ks. Władysław Siudym z Uchań a kazanie wygłosił ks. Marian Dwornicki – wikariusz parafii Kraśnik⁵⁵.

28 czerwca 1957 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 37 dzieci⁵⁶.

W 1957 roku dziekan dekanatu hrubieszowskiego zachęcał księży z dekanatu do udzielania pomocy parafii Tuczępy. Dziekan ofiarował 1000 zł⁵⁷.

W dniach 13-16 marca 1958 roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził ks. Franciszek Klinger, proboszcz parafii Werbkowice⁵⁸.

Podczas odpustu 3 maja 1958 roku mszę św. (sumę) odprawił ks. Bazyli Stysło z Gdeszyna a kazanie wygłosił ks. Leon Szubartowski z Kumowa⁵⁹.

29 czerwca 1958 roku odbyła się pielgrzymka do Częstochowy, Kalwarii Zebrzydowskiej, Krakowa i Wieliczki⁶⁰.

Dziekan dekanatu hrubieszowskiego ks. Franciszek Osuch taczę zebraną podczas odpustu

⁴⁴ KPT T1, s. 39.

⁴⁵ KPT T1, s. 39, 44.

⁴⁶ KPT T1, s. 41.

⁴⁷ KPT T1, s. 44.

⁴⁸ KPT T1, s. 46.

⁴⁹ KPT T1, s. 46.

⁵⁰ KPT T1, s. 46.

⁵¹ KPT T1, s. 46.

⁵² KPT T1, s. 46.

⁵³ KPT T1, s. 48.

⁵⁴ KPT T1, s. 47.

⁵⁵ KPT T1, s. 47.

⁵⁶ KPT T1, s. 48.

⁵⁷ KPT T1, s. 48.

⁵⁸ KPT T1, s. 49.

⁵⁹ KPT T1, s. 49.

⁶⁰ KPT T1, s. 50.

w Hrubieszowie, 20 lipca 1958 roku, przekazał na kościół w Tuczępach⁶¹.

W dniach 26-27 października 1958 roku została przeprowadzona wizytacja kanoniczna parafii Tuczępy przez pomocniczego biskupa lubelskiego Henryka Strąkowskiego⁶².

Biskup przyjechał w niedzielę po niesporach 26 października 1958 roku, wozem z zaprzęgiem składającym się z czterech białych koni, w towarzystwie banderii.

Biskupowi towarzyszyli ks. Franciszek Osuch (dziekan hrubieszowski), ks. Władysław Siudym (proboszcz parafii Czerniczyń).

Biskupa, przy bramie, witali: proboszcz parafii Tuczępy ks. Jan Kosicki, proboszcz parafii Grabowiec ks. Ignacy Kilis, proboszcz parafii Wojsławice ks. Stanisław Pilichowski, proboszcz parafii Trzeszczany ks. Wojciech Zwolak.

Po powitaniach biskup dokonał bierzmowania 108 osób.

Następnego dnia o godzinie 7³⁰ została odprawiona msza św. przez dziekana hrubieszowskiego. Kazanie wygłosił biskup.

Po porannym nabożeństwie biskup zwiedził kościół, plebanię, budynki gospodarcze oraz cmentarz grzebalny.

O godzinie 9⁰⁰ biskup odprawił mszę św. i głosił kazanie o katolickim wychowaniu młodzieży.

O godzinie 11⁰⁰ mszę św. (sumę) odprawił ks. Kazimierz Kondrat Ostrzyżek, wikariusz z Grabowca. Natomiast biskup podzielił się z parafianami uwagami z wizytacji.

Po obiedzie na plebanii biskup odjechał w stronę Uchań.

Rekolekcje wielkopostne w dniach 19-21 lutego 1959 roku przeprowadził ks. Stanisław Pilichowski, proboszcz parafii Wojsławice⁶³.

3 maja 1959 roku, po 24 latach przerwy, rozpoczęły się misje święte. Misje święte przeprowadzili oo. bernardyni (o. Gracjan Ożóg, Łódź; o. Cyprian, Łęczyca). Misje zakończyły się 10 maja uroczystą sumą, procesją i wkopaniem obok kościoła krzyża misyjnego⁶⁴.

Rekolekcje wielkopostne w 1960 roku przeprowadził o. Ruciński ze zgromadzenia oblatów⁶⁵.

13 czerwca 1960 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 20 dzieci, w tym troje spoza parafii⁶⁶.

Rekolekcje wielkopostne w dniach 15-17 lutego 1961 roku przeprowadził ojciec z Zakonu Oblatów z Kodnia⁶⁷.

Podczas odpustu 3 maja 1961 roku mszę św. (sumę) odprawił ks. Wojciech Zwolak – proboszcz parafii Trzeszczany a kazanie wygłosił ks. Aleksander Baca – wikariusz parafii Werbkowice. Na odpust przyjechało 6 księży i dwóch kleryków⁶⁸.

2 lipca 1961 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 44 dzieci, w tym dziesięcioro spoza parafii⁶⁹.

Podczas odpustu 6 sierpnia 1961 roku uczestniczyło około 2000 parafian i tylko jeden ksiądz spoza parafii, ze względu na uroczystość konsekracji biskupa Jana Mazura⁷⁰.

17 września 1961 roku odbyło się nabożeństwo dożynkowe⁷¹.

Nauka religii w roku szkolnym 1961/1962 rozpoczęła się 21 września. Dzieci na lekcje

⁶¹ KPT T1, s. 50.

⁶² KPT T1, s. 51, 52.

⁶³ KPT T1, s. 52, 53.

⁶⁴ KPT T1, s. 53.

⁶⁵ KPT T1, s. 53.

⁶⁶ KPT T1, s. 53.

⁶⁷ KPT T1, s. 58.

⁶⁸ KPT T1, s. 58.

⁶⁹ KPT T1, s. 59.

⁷⁰ KPT T1, s. 59.

⁷¹ KPT T1, s. 59.

religii przychodziły do szkoły (z Tuczęp w dni powszednie, spoza Tuczęp w niedzielę)⁷².

9 września 1961 roku została przeprowadzona wizytacja dziekańska parafii, przez dziekana dekanatu hrubieszowskiego ks. Franciszka Osucha⁷³.

W 1962 roku, podczas wizyt pasterskich, ksiądz proboszcz dochodzi do wniosku, że zmniejsza się przyrost naturalny, ze względu na przeprowadzkę młodzieży do miast⁷⁴.

Rekolekcje wielkopostne w 1962 roku przeprowadził karmelita z Krakowa⁷⁵.

24 czerwca 1962 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 36 dzieci⁷⁶.

Podczas odpustu 6 sierpnia 1962 roku mszę św. (sumę) odprawił ks. dr Józef Tatarczak – proboszcz parafii Wojśławice a kazanie wygłosił ksiądz z parafii Uchanie⁷⁷.

Rekolekcje wielkopostne w dniach 22-24 marca 1963 roku przeprowadził karmelita z Krakowa⁷⁸.

W dniach 3-4 czerwca 1963 roku została przeprowadzona wizytacja kanoniczna przez sufragana lubelskiego Jana Mazura⁷⁹.



Zdjęcie 8 – Rok 1963, 3 czerwca. W oczekiwaniu na biskupa. Proboszcz parafii Tuczępy Henryk Kozłowski w otoczeniu parafian (zdjęcie z kroniki parafii).

⁷² KPT T1, s. 60.

⁷³ KPT T1, s. 60.

⁷⁴ KPT T1, s. 61.

⁷⁵ KPT T1, s. 61.

⁷⁶ KPT T1, s. 61.

⁷⁷ KPT T1, s. 62.

⁷⁸ KPT T1, s. 66.

⁷⁹ KPT T1, s. 66-68; Spis DL 1966, s. 120.



Zdjęcie 9 – Rok 1963, 3 czerwca. Parafianie przed kościołem (zdjęcie z kroniki parafii).

Biskup przybył do parafii 3 czerwca 1963 roku, w towarzystwie m.in. dziekana hrubieszowskiego Franciszka Osucha.

Po przywitaniu i po przemówieniach biskup dokonał bierzmowania 79 osób, głównie młodzieży (klasy IV-VII szkoły podstawowej). Następnie odbyło się spotkanie młodzieży z biskupem, w kościele, które trwało do 22 wieczorem. 4 czerwca o godzinie 8⁰⁰ biskup rozpoczął wizytację cmentarza grzebalnego. O godzinie 9⁰⁰ odprawił mszę św. w intencji dzieci i matek z parafii.



Zdjęcie 10 – Rok 1963, 3 czerwca. Przed kościołem (zdjęcie z kroniki parafii).

O godzinie 11⁰⁰ została odprawiona msza św. (suma) przez wicedziekana dekanatu hrubieszowskiego ks. Stefana Saweckiego (proboszcza parafii Grabowiec). Kazanie wygłosił biskup Jan Mazur. Po sumie biskup spotkał się, na cmentarzu przykościelnym, z radnymi parafii Tuczępy.



Zdjęcie 11 – Rok 1963, 3 czerwca. Od lewej stoją: ks. Henryk Kozłowski (proboszcz parafii Tuczępy), biskup Jan Mazur, ks. Franciszek Osuch (dziekan hrubieszowski) (zdjęcie z kroniki parafii).

O godzinie 16⁰⁰ odbyło się nabożeństwo czerwcowe i pożegnanie biskupa. Biskup

pojechał w stronę Wojsławic.

16 czerwca 1963 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 30 dzieci, w tym czworo spoza parafii⁸⁰.



Zdjęcie 12 – Rok 1963, 16 czerwca. Pamiątka I Komunii Świętej (zdjęcie z kroniki parafii). Dzieci z proboszczem parafii Tuczępy ks. Henrykiem Kozłowskim.

Rekolekcje wielkopostne w **1964** roku przeprowadził salezjanin ks. E. Świder⁸¹.

Podczas odpustu 3 maja 1964 roku mszę św. (sumę) odprawił ks. Stefan Sawecki – proboszcz parafii Grabowiec, wicedziekan grabowiecki a kazanie wygłosił ks. Z. Lebedowicz z Krasnegostawu⁸².

28 czerwca 1964 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 34 dzieci, w tym sześcioro spoza parafii⁸³.

⁸⁰ KPT T1, s. 69.

⁸¹ KPT T1, s. 71.

⁸² KPT T1, s. 71.

⁸³ KPT T1, s. 69.



Zdjęcie 13 – Rok 1964, 28 czerwca. Pamiątka I Komunii Świętej (zdjęcie z kroniki parafii). Dzieci z proboszczem parafii Tuczępy ks. Henrykiem Kozłowskim.

Na terenie parafii, w roku szkolnym 1964/1965, była jedna szkoła siedmioklasowa (111 uczniów) i dwie czteroklasowe. Lekcje odbywały się w szkole i w kościele. Punktów katechetycznych nie było⁸⁴.

14 listopada 1964 roku 15 osobowa delegacja z Tuczęp zawiozła na Jasną Górę dwa różańce. Jeden różaniec zostawiono w klasztorze a drugi przywieziono. Różaniec rozpoczął wędrowkę po domach parafian⁸⁵.

W dniach 25-27 marca 1965 roku odbyły się rekolekcje wielkopostne⁸⁶.

20 czerwca 1965 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 32 dzieci, w tym dwoje spoza parafii⁸⁷.

W 1966 roku parafia była pod wezwaniem św. Anny Matki Najświętszej Marii Panny i Przemienienia Pańskiego⁸⁸.

W 1966 roku parafia Tuczępy należała do dekanatu hrubieszowskiego. Parafia obejmowała następujące miejscowości: Tuczępy (wieś i kolonia), Trościanka, Majdan Tuczępski, Wólka Tuczępska⁸⁹.

W dniach 14-16 marca 1966 roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził ksiądz z Gdańska⁹⁰.

18 czerwca 1966 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 31 dzieci, w tym czworo spoza parafii⁹¹.

⁸⁴ KPT T1, s. 74.

⁸⁵ KPT T1, s. 74.

⁸⁶ KPT T1, s. 75.

⁸⁷ KPT T1, s. 75

⁸⁸ Spis DL 1966, s. 120.

⁸⁹ Spis DL 1966, s. 120.

⁹⁰ KPT T1, s. 77.

⁹¹ KPT T1, s. 79



Zdjęcie 14 – Rok 1966, 18 czerwca. Pamiątka I Komunii Świętej (zdjęcie z kroniki parafii).
Dzieci z proboszczem parafii Tuczępy ks. Henrykiem Kozłowskim.

W dniach 2-4 marca 1967 roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadził bernardyn⁹².

11 czerwca 1967 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 27 dzieci, w tym troje spoza parafii⁹³.

⁹² KPT T1, s. 79.

⁹³ KPT T1, s. 79



Zdjęcie 15 – Rok 1967, 11 czerwca. Pamiątka I Komunii Świętej (zdjęcie z kroniki parafii). Dzieci z proboszczem parafii Tuczępy ks. Henrykiem Kozłowskim.

Podczas odpustu 6 sierpnia 1967 roku mszę św. (sumę) odprawił ks. dr Józef Tatarczak – proboszcz parafii Wojsławice a kazanie wygłosił ks. Tadeusz Malec z Turowca⁹⁴.

W dniach 29-31 marca **1968** roku odbyły się rekolekcje wielkopostne, które przeprowadzili księża z Grabowca i Wojsławic⁹⁵.

16 czerwca 1968 roku do I Komunii Świętej przystąpiło 27 dzieci, w tym troje spoza parafii⁹⁶.

Podczas odpustu 6 sierpnia 1968 roku mszę św. (sumę) odprawił ks. dr Edward Kołszut – proboszcz parafii Wojsławice a kazanie wygłosił ks. Stefan Czerniej – student na KUL-u⁹⁷.

6 października 1968 roku została przeprowadzona wizytacja kanoniczna przez sufragana lubelskiego Bolesława Pylaka⁹⁸.

Biskup odprawił mszę św. (sumę). Przyjął sprawozdanie proboszcza oraz dokonał bierzmowania 123 osób. Następnie spotkał się z małymi dziećmi i matkami. Na koniec wizytacji zwiedził cmentarz grzebalny.

W dniach 3-11 maja **1969** roku zostały przeprowadzone misje św. przez ojców redemptorystów z Zamościa: o. *Burnackiego*, o. *Kulę*. Redemptoryści odwiedzili chorych a na koniec misji ustawiono nowy krzyż misyjny na cmentarzu przykościelnym⁹⁹.

⁹⁴ KPT T1, s. 82.

⁹⁵ KPT T1, s. 83.

⁹⁶ KPT T1, s. 83.

⁹⁷ KPT T1, s. 82.

⁹⁸ KPT T1, s. 84.

⁹⁹ KPT T1, s. 85.



Zdjęcie 16 – Rok 1969, 4 maja. Misje święte w parafii Tuczępy. Dzieci z zakonnikami (zdjęcie z kroniki parafii).



Zdjęcie 17 – Rok 1969, 4 maja. Misje święte w parafii Tuczępy. Dzieci z zakonnikami (zdjęcie z kroniki parafii).

z kroniki parafii).

Parafia św. Anny w dekanacie uchańskim diecezji lubelskiej, 1974-

W **1974** roku parafia została włączona do dekanatu uchańskiego.

6 sierpnia **1991** roku została przeprowadzona wizytacja kanoniczna parafii Tuczępy przez pomocniczego biskupa lubelskiego Ryszarda Karpińskiego¹⁰⁰.



Odcisk 1 – Rok 1991, 6 sierpnia. Odcisk pieczęci i podpis pomocniczego biskupa lubelskiego Ryszarda Karpińskiego.

Parafia św. Anny w dekanacie grabowieckim diecezji zamojsko-lubaczowskiej, 25.03.1992-

W 25 marca **1992** roku parafia została włączona do dekanatu grabowieckiego diecezji zamojsko-lubaczowskiej. Do parafii należały następujące miejscowości Majdan, Trościanka, Tuczępy, Wólka Tuczępska¹⁰¹.

18 marca **1994** roku ustawiono na cmentarzu przykościelnym krzyż misyjny¹⁰².

2.2. Opis dziejów parafii XXI wiek

W dniach 23-27 czerwca **2004** roku księża Sercanie przeprowadzili w parafii misje święte Nawiedzenia Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej¹⁰³

10 listopada **2007** roku odbyła się msza św. koncelebrowana w intencji członków Koła Myśliwskiego 56 Basior (z Jarosławca) oraz przedstawicieli Polskiego Związku Łowieckiego, którzy przyjechali do Tuczęp. Mszy przewodniczył były duszpasterz myśliwych ks. Bronisław Bucki a koncelebrowali ks. Bolesław Michalski – proboszcz parafii Zawalów, ks. Ryszard Ostasz – proboszcz parafii Gdeszyn, ks. Waldemar Joniec – proboszcz parafii Buśno oraz ks. Jerzy Piasecki – proboszcz parafii Tuczępy.

¹⁰⁰ KPT T1, s. 86.

¹⁰¹ Schematyzm DZL 1995, s. 53; Schematyzm DZL 1999, s. 63.

¹⁰² Krzyż misyjny na cmentarzu przykościelnym.

¹⁰³ Krzyż misyjny na cmentarzu przykościelnym.



Zdjęcie 18 – Rok 2012, 12 lutego. Kościół w Tuczępach (foto Henryk Kulik).



Zdjęcie 19 – Rok 2012, 12 lutego. Kościół w Tuczępach (foto Henryk Kulik).



Zdjęcie 20 – Rok 2012, 12 lutego. Kościół w Tuczępach (foto Henryk Kulik).



Zdjęcie 21 – Rok 2012, 12 lutego. Kościół w Tuczępach (foto Henryk Kulik).

6 lipca **2014** odbyła się uroczystość 60 rocznicy powstania OSP w Tuczępach.

Parafia w Tuczępach 20 października 2014 roku liczyła 500 wiernych¹⁰⁴.

8 maja **2016** roku odbyła się, z inicjatywy proboszcza parafii Tuczępy ks. Ryszarda Ostasza i komendanta OSP Tuczępy Michała Radelczuka, uroczystość poświęcenia sztandaru dla OPS w Tuczępach (Ochotnicza Straż Pożarna w Tuczępach, 1954-2016; Bogu na chwałę, ludziom na ratunek) i chorągwi „Dar Stowarzyszeń OSP”. Aktu poświęcenia sztandaru i chorągwi dokonał rejonowy duszpasterz strażaków ks. Jan Andrzej Chmaj. Chorągiew „Dar Stowarzyszeń OSP” z terenu parafii Tuczępy, tj. Majdan Tuczępski (1962), Trościanka (1958), Wólka Tuczępska (1968), Tuczępy (1954). Na chorągwi: „św. Florianie módl się za nami”, „Bogu na chwałę, ludziom na ratunek”.

[/zdjęcie z uroczystości, może ktoś z uczestników prześle do opublikowania/](#)

6 sierpnia 2016 roku z inicjatywy proboszcza parafii ks. Ryszarda Franciszka Ostasza odbyła się uroczystość odsłonięcia tablic upamiętniających sześciu błogosławionych męczenników z Lubelszczyzny spośród 108 beatyfikowanych przez papieża Jana Pawła II 13 czerwca 1999 roku w Warszawie (sufragana lubelskiego Władysława Goralą, proboszcza parafii Gdeszyn ks. Zygmunta Pisarskiego, rektor kościoła Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie ks. Kazimierza Gostyńskiego, wikariusza parafii katedralnej w Lublinie ks. Stanisława Mysakowskiego, profesora Seminarium Duchownego w Lublinie ks. Antoniego Zawistowskiego, działacza kościelnego Stanisława Kostki Starowieyskiego)¹⁰⁵.

¹⁰⁴ Zamojski Informator Diecezjalny, Nr XXIII/2014/4, s. 590.

¹⁰⁵ Żukowska Danuta „Śladami Błogosławionych Ziemi Lubelskiej”, Niedziela (edycja zamojsko-lubaczowska).

Poświęcenia tablic dokonali były generalny postulator 108 polskich męczenników i profesor Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku ks. Tomasz Kaczmarek, wicekanclerz Kurii Metropolitalnej Warszawskiej ks. Piotr Odziemczyk, rezydent parafii Siennica Nadolna.

W dalszej części uroczystości dokonano odsłonięcia tablic upamiętniających byłych proboszczów parafii greckokatolickiej, prawosławnej i rzymskokatolickiej w Tuczępach. Poświęcenia tablic dokonali dziekan dekanatu chełmskiego diecezji lubelsko-chełmskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego ks. Adam Wiereniewicz i proboszcz parafii Tuczępy ks. Ryszard Franciszek Ostasz.

W mszy św. oprócz wymienionych księży uczestniczyli ponadto dziekan dekanatu grabowieckiego diecezji zamojsko-lubaczowskiej ks. Zygmunt Żółkiewski, ks. Tadeusz Nowosad oraz ks. proboszcz parafii Wojsławice ks. Zbigniew Kasprzyk.

/zdjęcie z uroczystości, może ktoś z uczestników prześle do opublikowania/



Zdjęcie 22 – Rok 2017, 14 maja. Gablota z plakatem „Błogosławieni męczennicy Lubelszczyzny z okresu II wojny światowej (foto Mateusz Skórzewski).

Na skarpie przed kościołem parafialnym w Tuczępach został odsłonięty pomnik „Golgoty Męczeństwa Narodu Polskiego”.

/zdjęcie z uroczystości, może ktoś z uczestników prześle do opublikowania/

28 kwietnia 2018 roku odbyła się w kościele w Tuczępach uroczystość nadania imienia, barw, sztandaru „15. Pułku Piechoty Wilków” dla Jednostki Strzeleckiej 2020 Hrubieszów wchodzącej w skład Związku Strzeleckiego „Strzelec” OSW (Organizacji Społeczno-Wychowawczej). Kapłanem tej jednostki jest ks. Ryszard Ostasz. W uroczystościach wzięli udział także członkowie Jednostki Strzeleckiej 2021 Krasnystaw, Jednostki Strzeleckiej 2022 Zamość.

28 kwietnia 2018 roku został odsłonięty także pomnik poświęcony poległym bohaterom drugiej wojny światowej i ofiar katastrofy smoleńskiej oraz pomnik dziękczynny dla strażaków został usytuowany obok remizy strażackiej.

/zdjęcie z uroczystości, może ktoś z uczestników prześle do opublikowania/

Do parafii w Tuczępach należą następujące miejscowości: Tuczępy, Majdan Tuczępski,

Trościanka, Wólka Tuczępska (-25.03.1992-2018-).

3. Budowle parafii rzymskokatolickiej św. Anny w Tuczępach

3.1. Kościół parafialny pod wezwaniem św. Anny, Matki Boskiej Królowej Polski i Przemienienia Pańskiego i inne mienie

Pierwszy kościół (drewniany) był pounicki. Kościół ten wykorzystywali unicy do końca **1874** roku, tj. do chwili kasacji unii. Następnie kościół został zamieniony na cerkiew prawosławną. Cerkiew była gruntownie wyremontowana w **1910** roku¹⁰⁶.

25 marca 1920 roku proboszcz parafii Grabowiec ks. Julian Kiliński przyjął¹⁰⁷ majątek pounicki i prawosławny w Tuczępach od Komisariatu Zarządu Dóbr Państwowych obwodu zamojskiego na podstawie Okólnika Centralnego Zarządu Dóbr Państwowych w Radomiu nr 3283 z dnia **31 maja 1919** roku. Ks. Kiliński na stan parafii Grabowiec przyjął¹⁰⁸:

- kościół drewniany gontem kryty w średnim stanie,
- plebanię drewnianą gontem krytą w złym stanie,
- zabudowania gospodarcze słomą kryte w bardzo złym stanie,
- grunt orny – 4 morgi – graniczący od wschodu z gościńcem, od południa z gruntem Mikołaja Bycia, od zachodu z gruntem przydzielonym dla szkoły, od południa z wygonem,
- grunt nieogrodzony pod zabudowaniami wraz z ogrodem i sadem – 1 morga,
- łąkę – 1 morga.

Ks. proboszcz Kazimierz Gąsiorowski przyjął ponadto 50 morgów gruntu ornego, który dzierżawili parafianie oraz 25 morgów lasu „zupełnie zniszczonego” podczas wojny.

Kubatura kościoła wynosiła 438 m³. Wejście do kościoła było od strony zachodniej, przed wejściem były trzy stopnie. Kościół miał po cztery okna od strony południowej i od północnej. W kościele znajdował się przenośny ołtarz Matki Boskiej Częstochowskiej, prowizoryczna ambona, wąski chór z balkonem, dzwonnica przy chórze z wieżą kościelną¹⁰⁹.

W **1922** roku parafia w Tuczępach otrzymała 21 morgów gruntu ornego. Z tej ilości 6 morgów przeznaczono dla organisty a 3 dla kościelnego¹¹⁰.

W związku z tym, że kościół był zbyt mały dla wiernych z parafii jak i dla katolików z pobliskich wiosek należących do innych parafii ksiądz Ignacy Kilis zaczął gromadzić materiały na nowy kościół¹¹¹.

Katolicy obrządku łacińskiego wykorzystywali stary kościół do połowy **1939** roku. Kościół został rozebrany 3 lipca 1939 roku i rozpoczęto budowę nowego kościoła w oparciu o plany zatwierdzone przez Kurie Biskupią w Lublinie (prawdopodobnie na jesieni **1938** roku). Budowę kościoła przerwała wojna. We wrześniu 1939 roku stanął tylko „zrąb drewniany” kościoła. Przed zimą 1939 roku nakryto kościół częściowo blachą (podarowaną przez właściciela dóbr Tuczępy) a pozostałą część słomą. Do **1941** roku wstawiono drzwi (2 szt.), 8 okien w kościele, 4 okna w zakrystiach¹¹².

Następnie na jesieni 1941 roku za nowego proboszcza ks. Władysława Holaka zabezpieczono dach kościoła (cieknący miejscami) oraz ułożono ze starych desek prowizoryczną podłogę na prezbiterium. W czasie wojny rozkradziono materiały budowlane i

¹⁰⁶ Spis DL 1932, s. 80.

¹⁰⁷ KPT T1, s. 1.

¹⁰⁸ KPT T1, s. 1-2.

¹⁰⁹ KPT T1, s. 3.

¹¹⁰ KPT T1, s. 4.

¹¹¹ KPT T1, s. 4.

¹¹² KPT T1, s. 4-5.

bieliznę kościelną¹¹³.

W 1945 roku ogrodzenie kościoła było w wielu miejscach zniszczone. Dach na plebanii przeciekał, dach stajni był całkowicie zniszczony a stodoła rozwalala się. Piece w organistowce były przewalone, nie było obór ani chlewów do wykorzystania przez organistę lub kościelnego. Ziemia parafialna nie była obsiana¹¹⁴.

W 1945 roku ks. proboszcz Gracjan Rudnicki wstawił cztery okna w kościele od strony południowej a także ułożył prowizoryczny sufit z desek nieheblowanych nad prezbiterium.

W 1945 roku kupiono nową szafę do zakrystii na ornaty i kapy. Ponadto dokonano naprawy dachu na stodole¹¹⁵.



Zdjęcie 23 – Rok 1945, 1 lipca. Widok na kościół od strony północno-wschodniej (zdjęcie z kroniki parafii). Widoczne jest główne wejście do kościoła.

W 1946 roku wykonano sufit nad prezbiterium, podniesiono podstawę ołtarza 70 cm. Odrestaurowano krzyż wiszący na zewnątrz kościoła i zawieszono wewnątrz kościoła na granicy głównej nawy i prezbiterium. Wyprostowano górne piętro kościoła, gdyż zostało wcześniej niezbyt starannie wykonane. Wybudowano drewnianą wieżyczkę na sygnaturkę wg planu znajdującego się w archiwum parafii. Na wieżyczce umieszczono 16 kilogramową sygnaturkę z trzema dzwonkami oraz odrestaurowany żelazny krzyż znaleziony na strychu plebanii. Sygnaturkę na czas wojennej wichury zakopano w ziemi i dlatego przetrwała wojnę¹¹⁶.

W 1946 roku ufundowano kapę na ambonę, obrus na balustrady, boczny ołtarzyk i główny ołtarz (z napisem „Boże bądź Błogosławiony”) oraz wieszaki na ornaty. Ponadto ufundowano obraz Jezusa. Zakupiono 800 kg blachy i około 6 m³ desek 1 calowych na pokrycie nawy głównej kościoła¹¹⁷.

W kwietniu 1947 roku kościół był kryty słomą i brakowało jeszcze 12 okien w zakrystiach. Do 20 czerwca 1947 roku kościół pokryto ocynkowaną blachą oraz wstawiono dwa okna w górnym piętrze nawy głównej. Następnie wstawiono kolejne okna. Słomą zdjętą z dachu kościoła pokryto jedną stronę dachu stajni i obory. Na plebani rozebrano dwa stare piece

¹¹³ KPT T1, s. 5.

¹¹⁴ KPT T1, s. 6-7.

¹¹⁵ KPT T1, s. 8.

¹¹⁶ KPT T1, s. 9-10.

¹¹⁷ KPT T1, s. 9-10.

i postawiono jeden piec kaflowy¹¹⁸.

We wrześniu 1947 roku parafia otrzymała z darów Ligi Katolickiej w Ameryce czarny ornat, kielich mszalny, mszał a w **1948** roku zielony ornat¹¹⁹.

Wiosną 1948 roku zrobiono porządek ze zboczem drogi przy kościele. Zasypano znajdujące się tam doły na ziemniaki oraz gliniankę. Zbocze drogi przy kościele obsadzono jesionami i akacjami¹²⁰.



Zdjęcie 24 – Rok 1948. Kościół w Tuczępach (zdjęcie z kroniki parafii).

W 1948 roku wykonano posadzkę w kościele oraz położono płytki. Płytki zakupiono w Cementowi Miejskiej w Chełmie w dwóch odcieniach (jasnym i ciemnym) w cenie 50 zł za jedną sztukę mniejszą i 75 zł za jedną sztukę większą. Parafianie podstawili 45 furmanek do zwiezenia płytek oraz 30 furmanek do zwiezenia piasku z Wojsławic¹²¹.

Tego samego roku z ofiar parafian z Majdanu Tuczępskiego kupiono dwie komże a pielgrzymi do Krasnobrodu z Tuczap i Trościanki kupili figurkę Jezusa z sercem¹²².

W **1949** roku obniżono teren cmentarza przy kościele, gdyż woda podpływała pod fundament kościoła¹²³.

Na odpust w 1949 roku niewiasty parafii ufundowały chorągiew krzyżową białoniebieską Matki Boskiej Anielskiej; niewiasty z Wólki Tuczępskiej ufundowały chorągiew krzyżową czerwono-żółtą z obrazem św. Stanisława Kostki oraz poduszeczkę i cztery proporczyki; niewiasty z Kólek Różańcowych z Majdanu Tuczępskiego ufundowały dwie komże. Kupiono trzy pokrowce na chorągwie i cztery flakony na kwiaty. Uzupełniono balustradę i pomalowano ambonę. Ks. administrator własnoręcznie wykonał posadzkę na prezbiterium i przed kościołem¹²⁴.

W **1950** roku wstawiono drzwi do zakrystii, wykonano sufity „meblowane” w zakrystiach oraz w jednej wykonano posadzkę z płytek cementowych (prace posadzkowe wykonał ks.

¹¹⁸ KPT T1, s. 11.

¹¹⁹ KPT T1, s. 14-15.

¹²⁰ KPT T1, s. 15.

¹²¹ KPT T1, s. 15-16.

¹²² KPT T1, s. 16-17.

¹²³ KPT T1, s. 23.

¹²⁴ KPT T1, s. 23-24.

administrator)¹²⁵.

W 1951 roku zakupiono w Warszawie dywan o wymiarach 3m x 4m, który położono na schodach do ołtarza. W marcu tego roku dokonano niwelacji terenu przed kościołem, ścięto dwie stare lipy, przesunięto płot bliżej do drogi oraz wykonano klomby kwiatowe. Następnie wykonano sufity „meblowane” w nawie głównej i w nawach bocznych. Przy czym należy nadmienić, że Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Grabowcu nie wydało opinii do wniosku parafii o uzyskanie drewna z Nadleśnictwa Hrubieszów¹²⁶.



Zdjęcie 25 – Rok 1951. Wnętrze kościoła, po wykonaniu sufitu (zdjęcie z kroniki parafii).

W 1953 roku w kościele nie było ławek, związku z tym zakupiono 60 szt. krzeseł bukowych (część oznaczonych inicjałami darczyńców)¹²⁷.

W 1955 roku Szostakiewicz z Majdanu Tuczępskiego wykonał drzwi dębowe do kościoła¹²⁸.

¹²⁵ KPT T1, s. 27.

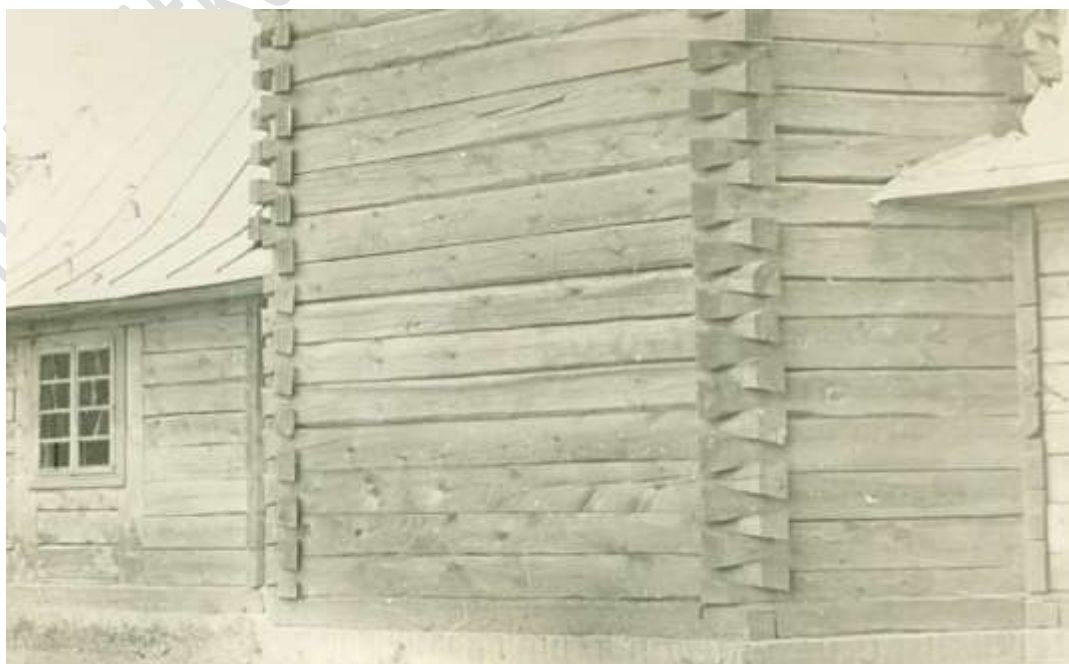
¹²⁶ KPT T1, s. 29-30.

¹²⁷ KPT T1, s. 36.

¹²⁸ KPT T1, s. 45.



Zdjęcie 26 – Rok 1955, sierpień. Kościół w Tuczępach (zdjęcie z kroniki parafii).



Zdjęcie 27 – Rok 1955, sierpień. Kościół w Tuczępach (zdjęcie z kroniki parafii).

W **1956** roku rozpoczęto szalowanie budynku kościoła. Franciszek Woś z Majdanu Tuczępskiego podarował dęba na budowę kościoła i remont plebani¹²⁹.

Nowy kościół parafialny, jak poprzedni drewniany, został wykończony w **1957** roku, po osiemnastu latach od rozpoczęcia budowy¹³⁰.

W 1957 roku wykonano ławki na jedną stronę kościoła a w **1958** roku na drugą stronę¹³¹.

W 1958 roku poprawiono dach na kościele, szczególnie na nawę główną, gdzie

¹²⁹ KPT T1, s. 45, 46.

¹³⁰ Spis DL 1966, s. 1120.

¹³¹ KPT T1, s. 48, 49.

przeciekał.

Na jesieni **1960** roku kościół i inne budynki parafii zostały zelektryfikowane¹³².

W lipcu **1961** roku kupiono białą kapę z adamaszku¹³³.

2 czerwca **1962** roku została poświęcona chrzcielnica wykonana w Wojsławicach¹³⁴.



Zdjęcie 28 – Rok 1962. Chrzcielnica w kościele parafialnym w Tuczępach (zdjęcie z kroniki parafii).

Zimą **1968** roku ścięto kilka drzew na cmentarzu grzebalnym. Z uzyskanego drewna wykonano ogrodzenie cmentarza i kościoła¹³⁵.

Według stanu na **2009** roku, kościół jest trzynawowy. W kościele są trzy ołtarze: główny z obrazami Matki Boskiej Częstochowskiej, Przemienienia Pańskiego oraz figurą Najświętszego Serca Pana Jezusa; lewy z figurą Matki Boskiej Niepokalanej; prawy z figurą św. Antoniego¹³⁶.

3.2. Dzwonnica

W **1920** roku dzwonnica była przy chórze z wieżą kościelną, w której były dwa dzwony (większy i mniejszy)¹³⁷.

W kwietniu **1958** roku Pracownia Ludwisarska Jana Felczyńskiego w Przemyśle wykonała dwa dzwony o wadze 300 kg, 200 kg¹³⁸.

18 maja 1958 roku zostały poświęcone przez dziekana dekanatu hrubieszowskiego księdza Franciszka Osucha dwa dzwony. Dzwonom nadano imiona: Maria i Stanisław. Przy

¹³² KPT T1, s. 54.

¹³³ KPT T1, s. 59.

¹³⁴ KPT T1, s. 65.

¹³⁵ KPT T1, s. 83.

¹³⁶ Diecezja Zamojsko-Lubaczowska <http://www.zamosc.opoka.org.pl> (v. 17.09.2009).

¹³⁷ KPT T1, s. 3.

¹³⁸ KPT T1, s. 50.

okazji poświęcenia dzwonów zebrano 13000 zł, przy czym ks. dziekan przekazał 500 zł¹³⁹.

Dzwony zawieszono na tymczasowych drewnianych słupach. Przystąpiono do budowy dzwonnicy. Do końca 1958 roku wykonano 8 tysięcy cegieł¹⁴⁰. Z tych cegieł nie wybudowano dzwonnicy.



Zdjęcie 29 – Rok 2012, 12 lutego. Dzwonnica (foto Henryk Kulik).

¹³⁹ KPT T1, s. 50.

¹⁴⁰ KPT T1, s. 52.



Zdjęcie 30 – Rok 2012, 12 lutego. Dzwony (foto Henryk Kulik).

3.3. Plebania, budynki gospodarcze, grunty

25 marca 1920 roku proboszcz parafii Grabowiec ks. Julian Kiliński przyjął majątek pounicki i prawosławny w Tuczępach od Komisariatu Zarządu Dóbr Państwowych obwodu zamojskiego na podstawie Okólnika Centralnego Zarządu Dóbr Państwowych w Radomiu nr 3283 z dnia **31 maja 1919** roku. Ks. Kiliński na stan parafii Grabowiec przyjął między innymi¹⁴¹:

- plebanię drewnianą gontem krytą w złym stanie,
- zabudowania gospodarcze słomą kryte w bardzo złym stanie,
- grunt orny – 4 morgi – graniczący od wschodu z gościńcem, od południa z gruntem Mikołaja Bycia, od zachodu z gruntem przydzielonym dla szkoły, od południa z wygonem,
- grunt nieogrodzony pod zabudowaniami wraz z ogrodem i sadem – 1 morga,
- łąkę – 1 morga.

20 kwietnia 1952 roku parafianie postanowili rozebrać stary, rozlatujący się budynek dla pracowników parafii. Budynek stał na gruncie, leżącym po przeciwnej stronie drogi niż kościół, podarowanym przez właściciela Tuczęp Kazimierza Rudnickiego. Do rozbiórki doszło w **1954** roku. Z elementów pozostałych po rozbiórce wykonano budynek dla jednego pracownika¹⁴².

W **1955** roku plebania była w bardzo kiepskim stanie. Dach przeciekał, drzwi były nieszczelne. W okresie zimowym mimo palenia było bardzo zimno¹⁴³.

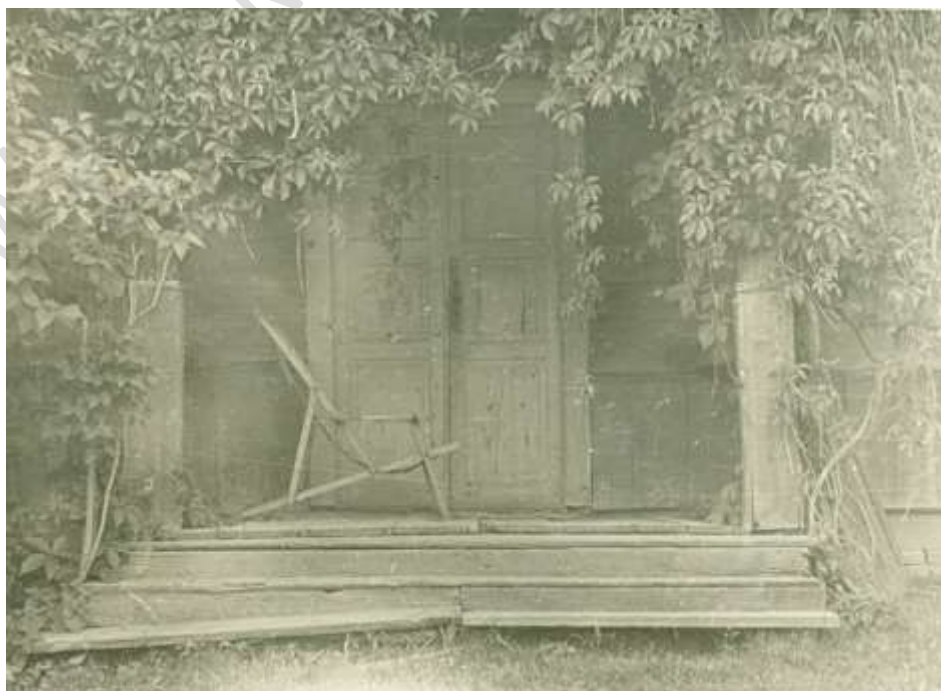
¹⁴¹ KPT T1, s. 1-2.

¹⁴² KPT T1, s. 38.

¹⁴³ KPT T1, s. 45.



Zdjęcie 31 – Rok 1955, sierpień. Budynek plebani (zdjęcie z kroniki parafii).



Zdjęcie 32 – Rok 1955, sierpień. Budynek plebani (zdjęcie z kroniki parafii).



Zdjęcie 33 – Rok 1955, sierpień. Budynek plebani (zdjęcie z kroniki parafii).



Zdjęcie 34 – Rok 1955, sierpień. Budynki gospodarcze (zdjęcie z kroniki parafii).

17 czerwca **1956** roku zmniejszono plebanię, zostawiono tylko dwa pokoje, od strony kościoła¹⁴⁴.

Parafia posiadała, według spisu z **1960** roku, –14, 67 ha gruntów, w tym gruntów ornych

¹⁴⁴ KPT T1, s. 45.

– 12,72 ha, sadów – 0,06 ha, łąk – 1,54 ha, pod zabudowaniami – 0,35 ha. Podatek gruntowy za 1960 roku wynosił ok. 12000 zł a dostawy obowiązkowe: 33 kwintali zbóż, 8 kwintali kartofli. Proboszcz parafii Tuczępy ks. Jan Kozłowski zaprzestał gospodarowania ziemią a ziemię przekazał w dzierżawę rolnikom¹⁴⁵.

25 maja 1961 roku kilku parafian wyprostowało stodołę¹⁴⁶.

2 listopada 1962 roku Wydział Rolnictwa Prezydium Powiatowej Rady Narodowej zawiadamia parafię, że przejmuje na ziemię użytkowaną dotychczas przez parafię na Państwowy Fundusz Ziemi i kieruje do dyspozycji Gromadzkiej Rady Narodowej w Skomorochach Małych. Decyzję uzasadniono, że ziemia należała do nieistniejącej parafii prawosławnej a parafia rzymskokatolicka od 42 lat nie uzyskała tytułu własności. Do dyspozycji parafii pozostawiono tylko grunty zabudowane. Od tej decyzji proboszcz odwołał się. W 1963 roku postanowiono pozostawić parafii 5,47 ha ziemi (z tym 1,54 ha łąki)¹⁴⁷.



Zdjęcie 35 – Rok 2012, 12 lutego. Budynek plebani (foto Henryk Kulik).

4. Kapliczki, figury, krzyże, pomniki

4.1. Figura Matki Boskiej, Tuczępy, 1911

Figura Matki Boskiej jest usytuowana w lesie tuczępskim. Figura została ufundowana, brak informacji przez kogo, w 1911 roku w miejscu, gdzie planowano wybudowanie kościoła. Wyznaczone zostały nawet fundamenty kościoła. Pierwotnie postument figury był wykonany z nieotynkowanej czerwonej cegły¹⁴⁸.

Na postumencie figury widnieje inskrypcja:

¹⁴⁵ KPT T1, s. 56, 57.

¹⁴⁶ KPT T1, s. 58.

¹⁴⁷ KPT T1, s. 63, 64, 73.

¹⁴⁸ Informacja Aliny Krupy.

„Pod Twoją obronę uciekamy się Święta Boża Rodzicielko, 1911 rok”.



Zdjęcie 36 – Rok 2018, 4 listopada. Figura Matki Boskiej (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 37 – Rok 2018, 4 listopada. Figura Matki Boskiej (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 38 – Rok 2018, 4 listopada. Ścieżka prowadząca do figury Matki Boskiej od drogi Grabowiec-Tuczępy (foto Mateusz Skórzewski).

Ścieżka do figury została wykarczowana z inicjatywy proboszcza parafii Tuczępy ks. Włodzimierza Kwietniewskiego¹⁴⁹.

4.2. Figury przed główną bramą na teren cmentarza przykościelnego

¹⁴⁹ Informacja Aliny Krupy.



Zdjęcie 39 – Rok 2012, 12 lutego. Figura papieża Jana Pawła II (foto Henryk Kulik).



Zdjęcie 40 – Rok 2012, 12 lutego. Figura Matki Boskiej (foto Henryk Kulik).

4.3. Krzyż, Majdan Tuczępski



Zdjęcie 41 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Majdanie Tuczępskim (foto Mateusz Skórzewski).

4.4. Krzyż, Majdan Tuczępski, 2009

Krzyż został ufundowany 3 maja 2009 roku.



Zdjęcie 42 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Majdanie Tuczępskim (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 43 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Majdanie Tuczępskim (foto Mateusz Skórzewski).

4.5. Krzyż, Tuczępy



Zdjęcie 44 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Tuczępach (foto Mateusz Skórzewski).

4.6. Krzyż, Tuczępy



Zdjęcie 45 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Tuczępach (foto Mateusz Skórzewski)



Zdjęcie 46 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Tuczępach (foto Mateusz Skórzewski).

4.7. Krzyż, Tuczępy, 18.03.1994



Zdjęcie 47 – Rok 2012, 12 lutego. Krzyż *misyjny* na cmentarzu przykościelnym (foto Henryk Kulik).

4.8. Krzyż, Tuczępy, 23-27.06.2004



Zdjęcie 48 – Rok 2012, 12 lutego. Krzyż misyjny z 2004 roku (foto Henryk Kulik).

4.9. Krzyż, Tuczępy, 2014



Zdjęcie 49 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Tuczępach (foto Mateusz Skórzewski).

4.10. Krzyż, Wólka Tuczępska



Zdjęcie 50 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Wólce Tuczępskiej (foto Mateusz Skórzewski).

Krzyż był ufundowany przez ... i stoi na gruncie

4.11. Krzyż, Wólka Tuczępska



Zdjęcie 51 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Wólce Tuczępskiej (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 52 – Rok 2018, 4 listopada. Krzyż w Wólce Tuczępskiej (foto Mateusz Skórzewski).

Krzyż był ufundowany przez ... i stoi na gruncie

4.12. Kapliczka, przy źródle, Tuczępy

Kapliczka została usytuowana przy źródle.

Kapliczkę wybudowano w miejscu, gdzie poprzednio był krzyż¹⁵⁰.



Zdjęcie 53 – Rok 2018, 4 listopada. Kapliczka przy źródle w Tuczępach (foto Mateusz Skórzewski).

¹⁵⁰ Informacja Mateusza Skórzewskiego.



Zdjęcie 54 – Rok 2018, 4 listopada. Kapliczka przy źródle w Tuczępach (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 55 – Rok 2018, 4 listopada. Kapliczka przy źródle w Tuczępach (foto Mateusz Skórzewski).

4.13. Kapliczka, Matki Boskiej, Majdan Tuczępski



Zdjęcie 56 – Rok 2018, 4 listopada. Kapliczka w Majdanie Tuczępskim (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 57 – Rok 2018, 4 listopada. Kapliczka w Majdanie Tuczępskim (foto Mateusz Skórzewski).

4.14. Kapliczka św. Stanisława, Wólka Tuczępska

Kapliczka św. Stanisława w Wólce Tuczępskiej została wybudowana po **1926** roku. Kapliczka jest usytuowana przy drodze Grabowiec-Tuczępy-Wólka Tuczępska-Wojśławice.



Zdjęcie 58 – Rok 2018, 4 listopada. Kapliczka św. Stanisława w Wólce Tuczępskiej (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 59 – Rok 2018, 4 listopada. Kapliczka św. Stanisława w Wólce Tuczępskiej (foto

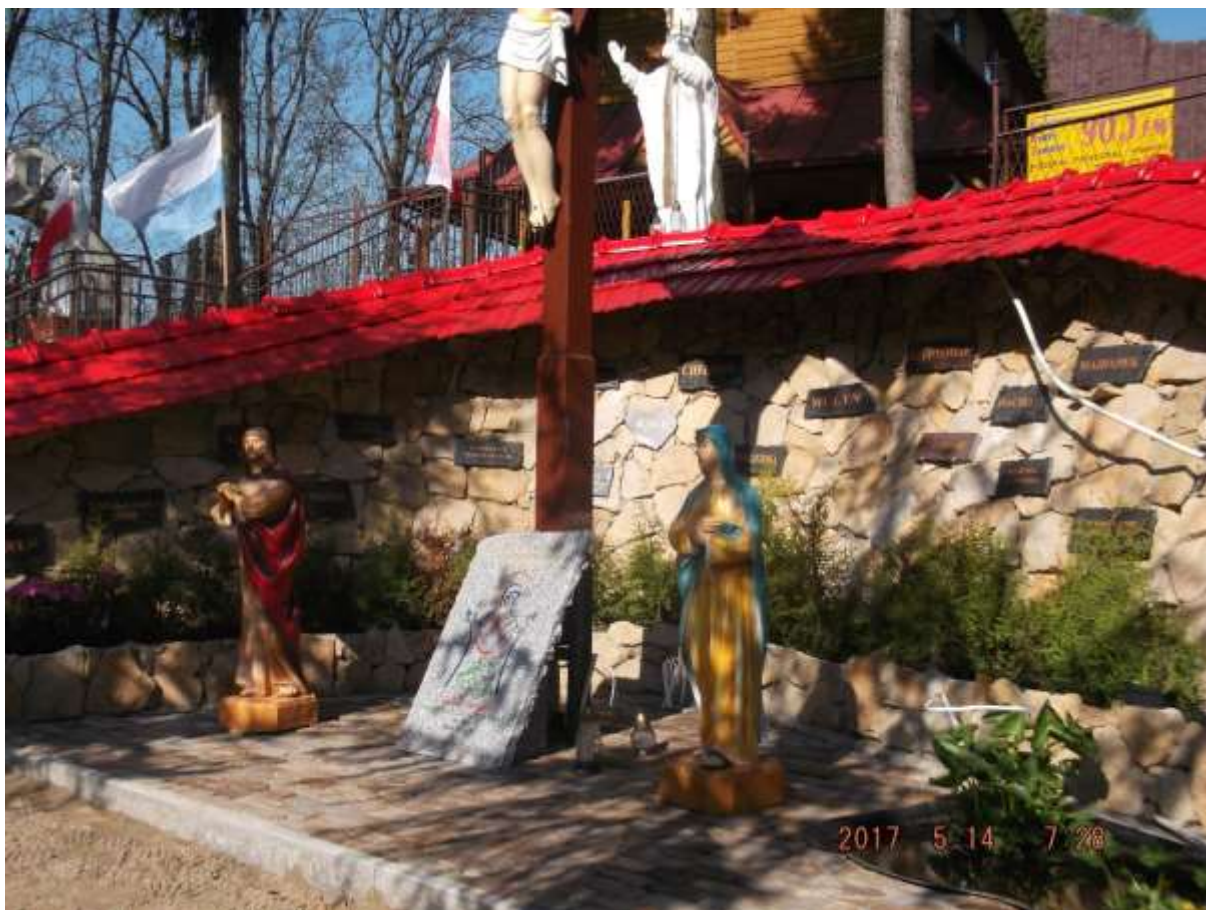
Mateusz Skórzewski).

4.15. Pomnik „Golgota Męczeństwa Narodu Polskiego”, 2017

Pomnik „Golgota Męczeństwa Narodu Polskiego” usytuowany na skarpie przed kościołem parafialnym w Tuczępach został odsłonięty w 2017 roku. Inicjatorem powstania pomnika był proboszcz parafii ks. Ryszard Franciszek Ostasz.



Zdjęcie 60 – Rok 2017, 14 maja. Prace wykończeniowe przy pomniku (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 61 – Rok 2017, 14 maja. Prace wykończeniowe przy pomniku (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 62 – Rok 2017, 14 maja. Prace wykończeniowe przy pomniku (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 63 – Rok 2018, 4 listopada. Pomnik „Golgota Męczeństwa Narodu Polskiego” (foto Mateusz Skórzewski).

4.16. Pomnik ofiar drugiej wojny światowej i katastrofy smoleńskiej, 28.04.2018



Zdjęcie 64 – Rok 2018, 4 listopada. Pomnik ofiar drugiej wojny światowej i katastrofy smoleńskiej (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 65 – Rok 2018, 4 listopada. Fragment pomnika ofiar drugiej wojny światowej i katastrofy smoleńskiej (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 66 – Rok 2018, 4 listopada. Fragment pomnika ofiar drugiej wojny światowej i katastrofy smoleńskiej (foto Mateusz Skórzewski). Poświęcony m.in. kierownikowi Szkoły Powszechnej w Tuczępach Michałowi Matrasowi i nauczycielowi Szkoły Powszechnej w

Grabowcu Franciszkowi Krakiewiczowi.

4.17. Pomnik dziękczynny dla strażaków, 28.04.2018

Pomnik powstał z inicjatywy proboszcza parafii ks. Ryszarda Ostasza. Pomnik został odsłonięty 28 kwietnia 2018 roku. Pomnik jest usytuowany blisko siedziby OSP Tuczępy.

Na pomniku widnieje inskrypcja:

„Bogu na chwałę
Ludziom na ratunek”

„W 100 rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę, społeczeństwo parafii pw. św. Anny w Tuczępach składa podziękowanie wszystkim jednostkom OSP działającym na jej terenie za bezinteresowną służbę, miłość, troskę i bezgraniczne poświęcenie w ratowaniu mienia i ludzkiego życia”.

„Majdan Tuczępski 1962
Trościanka 1958
Tuczępy 1954
Wólka Tuczępska 1968

Tuczępy 28 IV 2018 R.”



Zdjęcie 67 – Rok 2018, 4 listopada. Pomnik dziękczynny dla strażaków (foto Mateusz Skórzewski).



Zdjęcie 68 – Rok 2018, 4 listopada. Pomnik dziękczynny dla strażaków (foto Mateusz Skórzewski).

4.18. Tablice pamięci błogosławionych Kościoła rzymskokatolickiego z Lubelszczyzny, 06.08.2016

4.19. Tablice pamięci byłych proboszczów parafii greckokatolickiej, prawosławnej i rzymskokatolickiej w Tuczępach, 06.08.2016

5. Cmentarz

5.1. Podstawowe informacje

Cmentarz leży po lewej stronie drogi Grabowiec – Wojsławice, w niedalekiej odległości od kościoła.

Jest to cmentarz założony przez grekokatolików, wykorzystywany przez prawosławnych a współcześnie przez katolików.

Powierzchnia cmentarza wynosi 0,54 ha¹⁵¹.

5.2. Ogólne informacje

Cmentarz w 1920 roku został ogrodzony drewnianym parkanem¹⁵².

W 1945 roku cmentarz był „zapełniony zupełnie” a ogrodzenie od głównego wejścia

¹⁵¹ Diecezja Zamojsko-Lubaczowska <http://www.zamosc.opoka.org.pl> (v. 17.09.2009).

¹⁵² KPT T1, s. 3.

zniszczone¹⁵³.

Cmentarz powiększono¹⁵⁴ o 2 ha z gruntów pochodzących z reformy rolnej. 7 stycznia 1945 roku na podstawie delegacji biskupa z dnia 4 stycznia 1945 roku (nr 11/45) ks. Gracjan Rudnicki dokonał poświęcenia nowej części cmentarza.

Po wyjeździe ks. Gracjana Rudnickiego a przed objęciem parafii przez nowego ks. Stefana Eugeniusza Roszkowskiego większość osiek zwiezionych na podwórzu plebanii a przeznaczonych na ogrodzenie cmentarza została spalona¹⁵⁵.

Wiosną 1948 roku obsadzono cmentarz i alejki na cmentarzu jesionami i akacjami¹⁵⁶.

Zimą 1968 roku ścięto kilka drzew na cmentarzu grzebalnym. Z uzyskanego drewna wykonano ogrodzenie cmentarza i kościoła¹⁵⁷.

6. Wykaz proboszczów, administratorów rzymskokatolickiej parafii w Tuczępach

6.1. Alfabetyczny wykaz proboszczów, administratorów

Tabela 1 – Wykaz alfabetyczny proboszczów/administratorów parafii w Tuczępach

Nazwisko i imię/imiona	Okres pracy w Tuczępach
Gąsiorowski Kazimierz, 1883-1996	15.10.1920- kwiecień 1937
Holak Władysław, 1906-	październik 1941-wrzesień 1944
Kilis Ignacy, 1903-	kwiecień 1937- październik 1941
Kosicki Jan, 1916-	05.08.1955-06.08.1960
Kozak Jan, 1901-1979	01.02.1946-
Kozłowski Henryk, 1910-1983	07.08.1960-1969-
Krawiec Antoni, 1931-1992	-1988-
Kwietniewski Włodzimierz, 1944-	1994-2003
Modrzejewski Jan, 1873-1951	-02.05.1946
Ostasz Ryszard Franciszek, 1967-	19.08.2015-2018-
Piasecki Jerzy Henryk, 1966-	2003-05.08.2011
Roszkowski Stefan Eugeniusz, 1914-1998	03.05.1946-05.08.1955
Rudnicki Gracjan, 1904-1971	wrzesień 1944-31.01.1946
Rybiński Mariusz Stanisław, 1972-	05.08.2011-19.08.2015

6.2. Chronologiczny wykaz proboszczów, administratorów

Tabela 2 – Wykaz chronologiczny proboszczów/ administratorów parafii w Tuczępach

L.p.	Nazwisko i imię/imiona	Okres pracy w Tuczępach
1	Gąsiorowski Kazimierz, 1883-1966	15.10.1920- kwiecień 1937
2	Kilis Ignacy, 1903-	kwiecień 1937- październik 1941

¹⁵³ KPT T1, s. 6.

¹⁵⁴ KPT T1, s. 8.

¹⁵⁵ KPT T1, s. 9.

¹⁵⁶ KPT T1, s. 15.

¹⁵⁷ KPT T1, s. 83.

L.p.	Nazwisko i imię/imiona	Okres pracy w Tuczępach
3	Holak Władysław, 1906-	październik 1941-wrzesień 1944
4	Rudnicki Gracjan, 1904-1971	wrzesień 1944-31.01.1946
5	Kozak Jan, 1916-1979	01.02.1946-
6	Modrzejewski Jan, 1873-1951	-02.05.1946
7	Roszkowski Stefan Eugeniusz, 1914-1998	03.05.1946-05.08.1955
8	Kosicki Jan, 1916-	05.08.1955-06.08.1960
9	Kozłowski Henryk, 1910-1983	07.08.1960-1969-
10	Krawiec Antoni, 1931-1992	-1988-
11	Kwietniewski Włodzimierz, 1944-	1994-2003
12	Piasecki Jerzy Henryk, 1966-	2003-05.08.2011
13	Rybiński Mariusz Stanisław, 1972-	05.08.2011-19.08.2015
14	Ostasz Ryszard Franciszek, 1967-	19.08.2015-2018-

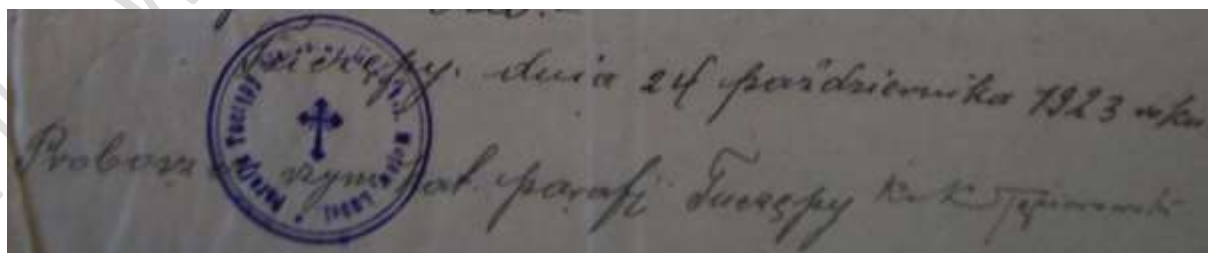
7. Proboszczowie, administratorzy rzymskokatolickiej parafii w Tuczępach

7.1. Gąsiorowski Kazimierz, 1883-1966, proboszcz parafii Tuczępy

Urodził się 4 marca 1883 roku. Wyświęcony w 1912 roku¹⁵⁸.

Wikariusz parafii św. Agnieszki w Lublinie (na Kalinowszczyźnie, 1912-).

Proboszcz parafii Czernięcin (-14.10.1920), Tuczępy (15.10.1920-kwiecień 1937).



Zdjęcie 69 – Rok 1923, 24 października. Podpis proboszcza parafii ks. Kazimierza Gąsiorowskiego wraz z odciskiem pieczęci urzędowej parafii Tuczępy (fragment dokumentu ze zbiorów Ryszarda Karczmarchuka).

Rektor kościoła św. Michała Archaniola w Horyszowie Ruskim, kościoła filialnego parafii Gdeszyn (1937-1938-; wikariusz parafii Gdeszyn).

Proboszcz parafii Matki Boskiej Anielskiej w Staroście (1953-1956). Rektor kościoła w Honiatyczach (1956-).

Zmarł, jako emeryt, 29 sierpnia 1966 roku. Pochowany na cmentarzu przykościelnym w Honiatyczach.

7.2. Holak Władysław, 1906-

Urodził się 6 marca 1906 roku¹⁵⁹.

¹⁵⁸ Schematyzm 1925, s. 125; Spis DL 1923, s. 50; Spis DL 1928, s. 53; Spis DL 1929, s. 61; Spis DL 1931, s. 29; Spis DL 1932, s. 80; Spis DL 1937, s. 57; Spis DL 1938, s. 54, 55; Spis DL 1966, s. 217; IWL 1925, s. 103; KAL 1913, s. 74; GŁL 1920, Nr 283, s. 3; KPT T1, s. 2, 5

¹⁵⁹ Wykaz kapelanów, służących czynnie lub w rezerwie w WP w okresie pokojowym w latach 1923-1939, Ordynariat Polowy w Polsce.

Kapelan rezerwy WP (01.01.1939-).

7.3. Kilis Ignacy, 1903-



Zdjęcie 70 – Rok 1955. Ksiądz Ignacy Kilis (zdjęcie z kroniki parafialnej).

Urodził się 31 lipca 1903 roku. W 1931 roku był jako akolita (najwyższy stopień święceń niższych - przed subdiakonatem) alumnem II kursu teologicznego. W tym samym czasie Edward Dolecki był na III kursie. Wyświęcony w 1932 roku¹⁶⁰.

Duszpasterz parafii Zakrzówek (-1934-)¹⁶¹.

Proboszcz parafii św. Anny w Tuczępach¹⁶² (kwiecień 1937-październik 1941).

W Tuczępach zorganizował Akcję Katolicką, ożywił Żywy Różaniec i III Zakon św. Franciszka a także rozpoczął budowę nowego kościoła¹⁶³.

Proboszcz parafii św. Michała Archaniola w Wojsławicach¹⁶⁴ (1941), Suchowola¹⁶⁵ (-25.09.1955, dekanat lubartowski).

Proboszcz parafii Grabowiec (25.09.1955-22.11.1961). Właściwie obowiązki proboszcza objął 5 października 1955 roku¹⁶⁶.

Z jego inicjatywy, jako proboszcza parafii Grabowiec, zakupiono dwa sztandary (do kaplicy w Czartorii), cztery sztandary do kościoła w Grabowcu, „Grób Chrystusa” do kościoła parafialnego, dzwony „Ignacy-Mikołaj” i „Maria” do dzwonnicy przy kościele parafialnym. Ponadto położono chodnik dookoła kościoła parafialnego, odnowiono front kościoła, otynkowano wieżyczkę i pokryto ją blachą oraz dokonano korekty organów¹⁶⁷.

Wprowadził nabożeństwo „Godzinę Świętą” odprawiane w każdy czwartek przed pierwszym piątkiem miesiąca oraz adorację Najświętszego Sakramentu z wynagradzającą procesją Maryjną¹⁶⁸.

Administrator parafii św. Wawrzyńca w Karczmiskach (22.11.1961-1966-; dekanat opolski)¹⁶⁹.

¹⁶⁰ Spis DL 1931, s. 24; Spis DL 1938, s. 58.

¹⁶¹ OgniwoAKDL 1934, Nr 12, s. 8.

¹⁶² Kronika Parafii św. Anny w Tuczępach, t. 1, s. 5-6; KPT T1, s. 5-6; Spis DL 1931, s. 63.

¹⁶³ Kronika Parafii św. Anny w Tuczępach, t. 1, s. 4.

¹⁶⁴ Archidiecezja Lubelska <http://www.kuria.lublin.pl> (historia parafii Wojsławice, v. 31.08.2009).

¹⁶⁵ KP T1, s. 113.

¹⁶⁶ Kaczmara, s. 82; KP T1, s. 113.

¹⁶⁷ KP T1, s. 114-115, 125, 127-130, 143.

¹⁶⁸ KP T1, s. 114.

¹⁶⁹ Spis DL 1966, s. 153; Historia OSP Karczmiska (1917-2007) woj. lubelskie (maszynopis), str. 8.

7.4. Kosicki Jan, 1916-, administrator parafii Tuczępy

Urodził się 22 czerwca 1916 roku. Wyświęcony w 1949 roku¹⁷⁰.

Administrator parafii Tuczępy (05.08.1955-06.08.1960). Uroczyste wprowadzenie do parafii odbyło się 16 sierpnia 1955 roku. Nauczyciel religii w szkołach podstawowych w Tuczępach, Trościance, Majdanie Tuczępskim (grudzień 1956-)¹⁷¹.

Administrator parafii Trójcy Przenajświętszej w Dubience (1961-1967-), proboszcz parafii Matki Boskiej Częstochowskiej w Siedliszczu (1980-1981).

Zmarł.

7.5. Kozak Jan, 1901-1979, administrator parafii Tuczępy

Urodził się 22 czerwca 1901 roku. Wyświęcony w 1926 roku¹⁷².

Proboszcz parafii św. Michała Archanioła w Wojsławicach (1934-1940; 1945-1958).

Tymczasowy administrator parafii Tuczępy (01.02.1946-). Administrator parafii Matki Boskiej Szkaplerznej we Frampolu (1958-21.03.1979).

Więzień obozów koncentracyjnych Sachsenhausen i Dachau.

Zmarł 21 marca 1979 roku. Pochowany na cmentarzu we Frampolu.

7.6. Kozłowski Henryk, 1910-1983

Urodził się 16 listopada 1910 roku. W 1938 roku, jako diakon był alumnem na V roku Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie. Wyświęcony w 1938 roku¹⁷³.

Proboszcz parafii Kryłów (05.04.1946-lipiec 1948).

Rektor kościoła św. Ducha w Kraśniku (-07.08.1960).

Proboszcz parafii Tuczępy (07.08.1960-1969-). Uroczyste przekazanie, przez ks. Franciszka Osucha – dziekana hrubieszowskiego, parafii Tuczępy w zarząd ks. Henrykowi Kozłowskiemu odbyło się w niedzielę 7 sierpnia 1960 roku.

Kapelan sióstr franciszkanek w Zamościu.

Zmarł 16 marca 1983 roku. Pochowany, w grobowcu księży, na cmentarzu parafialnym w Zamościu.

¹⁷⁰ Spis DL 1966, s. 114; Echo Częstochowskiej Pani, Siedliszcze, 2001, Nr 6, s. 3.

¹⁷¹ KPT T1, s. 2, 46.

¹⁷² Spis DL 1938, s. 54; Spis DL 1966, s. 88; KPT T1, s. 9.

¹⁷³ Spis DL 1938, s. 21; Spis DL 1966, s. 120; KPT T1, s. 55, 56; Kędziora, s. 63; Tablica nagrobna na cmentarzu parafii Katedralnej Zmartwychwstania Pańskiego i św. Tomasza w Zamościu; Parafia Kryłów <http://krylow.info/parafia.htm> (v. 09.0.2012).



Nagrobek 1 – Rok 2012, 7 sierpnia. Nagrobek ks. Henryka Kozłowskiego (foto Henryk Kulik).

7.7. Krawiec Antoni, 1931-1992

Urodził się 15 listopada 1931 roku (parafia r.l. Boby). Wyświęcony w 1956 roku¹⁷⁴.

Wikariusz parafii Narodzenia NMP i św. Michała Archaniola w Kurowie¹⁷⁵ (1956-1958), Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krzczonowie¹⁷⁶ (1961-1962), św. Franciszka Ksawerego w Krasnymstawie¹⁷⁷ (1966-).

Proboszcz parafii św. Anny w Tuczępach (-1988-).

24 kwietnia 1988 roku wygłosił kazanie podczas mszy św. w kościele parafialnym w Turowcu, gdzie odbywał się Dzień Skupienia Rolników¹⁷⁸.

Zmarł 26 października 1992 roku¹⁷⁹.

7.8. Kwietniewski Włodzimierz, 1944-, kanonik, jubilat

Urodził się 1944 roku w miejscowości Góry Opolskie, w mieszkaniu dziadków. W wieku 12 lat przeprowadził się wraz z rodzicami do odbudowanego domu rodzinnego w Opolu Lubelskim. Ma dwóch braci i siostrę. Nazywano go imieniem zrusyfikowanym „Wołodia”¹⁸⁰.

Ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Lublinie. Świecenia kapłańskie przyjął w katedrze lubelskiej, 16 czerwca 1968 roku, z rąk biskupa diecezji lubelskiej Piotra Kałwy¹⁸¹.

Wikariusz parafii Huta Krzeszowska (1968-1971), św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Godziszowie (1971-lipiec 1977), św. Jana Nepomucena w Suścu (lipiec 1977-1994).

Proboszcz parafii Tuczępy (1994-2003). Katecheta Szkoły Podstawowej w Tuczępach (01.09.1997-31.08.2000).

¹⁷⁴ Spis DL 1966, s. 129.

¹⁷⁵ Parafia Narodzenia NMP i św. Michała Archaniola w Kurowie <http://kurow.diecezja.lublin.pl/> (v. 15.08.2012).

¹⁷⁶ Parafia Krzczonów <http://www.parafiakrzczonow.eu> (v. 29.01.2011).

¹⁷⁷ Spis DL 1966, s. 129.

¹⁷⁸ Wilkowski Eugeniusz, „O wymiar Solidarności: artykuły i informacje dokumenty”, Chełm, 2008, s. 166.

¹⁷⁹ Schematyzm DZL 1995, s. 98.

¹⁸⁰ Schematyzm DZL 1995, s. 103; Kot Łukasz, „Ksiądz, lubczyk i Kościuszek”, Niedziela (edycja zamojska), Nr 46/2007, s. VI.

¹⁸¹ Schematyzm DZL 1995, s. 112.



Zdjęcie 71 – Rok 1996, 1 października. Grabowiec. Kondukt pogrzebowy. Pogrzeb ks. proboszcza Stefana Saweckiego. Po prawej na pierwszym planie ks. Włodzimierz Kwietniewski (zdjęcie z kroniki parafialnej).

Proboszcz parafii Trójcy Przenajświętszej w Dubience (2003-20.08.2014).

21 grudnia 2006 roku zostaje mianowany ojcem duchownym dekanatu hrubieszowsko-północnego.

Członek, z wyboru, Rady Kapłańskiej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej (mian. 06.09.2007).

20 sierpnia 2014 roku przechodzi na emeryturę. Rezydent parafii Huta Różaniecka (20.08.2014-17.08.2016), Trzeszczany (17.08.2016-2018-).

Kanonik honorowy Kapituły Katedralnej Zamojskiej.

Zajmuje się zielarstwem i bardzo lubi malować od lat dziecińczych oraz chodzić po górach. Píše wiersze. Zna język angielski, łacinę i język migowy oraz trochę francuski, niemiecki i włoski¹⁸². Współpracownik tygodnika „Niedziela” i Katolickiego Radia Zamość.

26 sierpnia 2018 roku obchodzi 50-lecie kapłaństwa. Uroczystej mszy św. w kościele parafialnym w Trzeszczanach przewodniczy biskup zamojsko-lubaczowski Marian Rojek. Ksiądz zostaje odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

7.9. Modrzejewski Jan, 1873-1951, tymczasowy administrator parafii Tuczępy

Proboszcz parafii Grabowiec, który tymczasowo administrował parafią Tuczępy (-02.05.1946)¹⁸³.

Patrz „Monografia parafii rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Grabowcu, t. 2”.

¹⁸² Kot Łukasz, „Ksiądz, lubczyk i Kościuszko”, Niedziela (edycja zamojska), Nr 47/2007, s. VI.

¹⁸³ KPT T1, s. 9.

7.10. Ostasz Ryszard Franciszek, 1967-, proboszcz parafii Tuczępy



Zdjęcie 72 – Rok 2011, 19 czerwca. Gdeszyn. Ks. proboszcz Ryszard Franciszek Ostasz (autor zdjęcia Anna Litwin).

Urodził się w 1967 roku w parafii św. Apostołów Piotra i Pawła w Terebinii. W roku szkolnym 1994/1995 był na czwartym roku na Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej w Lublinie. Świecenia kapłańskie otrzymał, w Zamościu, 6 czerwca 1998 roku, z rąk biskupa diecezji zamojsko-lubaczowskiej Jana Śrutwy¹⁸⁴.

Wikariusz parafii MB Szkaplerznej w Łabuniach (1998-2000), Dubienka (2000-20.06.2001), Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim (20.06.2001-20.06.2007).

Proboszcz parafii Gdeszyn (20.06.2007-19.08.2015), Tuczępy (19.08.2015-2018-).

Diecezjalny duszpasterz osób głuchoniemych (1998-). Kapelan Związku Strzeleckiego „Strzelec” w Tomaszowie Lubelskim (10.05.2002-), Honorowych Dawców Krwi w Tomaszowie Lubelskim (2006-).

7.11. Piasecki Jerzy Henryk, 1966-, proboszcz parafii Tuczępy

Urodził się w 1966 roku w parafii św. Anny w Annopolu. Wyświęcony, w Lublinie, 18 maja 1991 roku. Magister teologii¹⁸⁵.

Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Grabowcu (01.09.2003-31.08.2006).

Wikariusz parafii Nawiedzenia NMP w Wozuczynie¹⁸⁶ (1994-01.12.1994-), Krasnobród (1996-1998), Uchanie ().

Proboszcz parafii Tuczępy (2003-05.08.2011), Najświętszego Serca Jezusa w Hulczu (05.08.2011-2018-).

7.12. Roszkowski Stefan Eugeniusz, 1914-1998

¹⁸⁴ Schematyzm DZL 1995, s. 27; Schematyzm DZL 1999, s. 75; Schematyzm DZL 2010, s. 67; Diecezja Zamojsko-Lubaczowska <http://www.zamosc.opoka.org.pl> (v. dnia 25.02.2010);

¹⁸⁵ Schematyzm DZL 1995, s. 108, 117; Schematyzm DZL 2010, s. 68.

¹⁸⁶ Schematyzm DZL 1995, s. 86.



Zdjęcie 73 – Rok 1951, 5 sierpnia. Ks. Stefan Eugeniusz Roszkowski.

Urodził się 12 lutego 1914 roku. W 1938 roku był alumnem na IV roku Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie. Wyświęcony 14 kwietnia 1940 roku. Magister teologii¹⁸⁷.

Wikariusz parafii Kraczewice (1940-1941).

Administrator parafii św. Michała Archaniola w Wojśławicach (1941-1942), Kamionka (1942-1944), Mełgiew (1944-1946; w źródle podano, że do 1950)¹⁸⁸.

Proboszcz parafii św. Anny w Tuczępach (03.05.1946-04.08.1955), skąd dojeżdżał do Grabowca do pomocy księdzu Edwardowi Doleckiemu. Nauczyciel religii w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym w Grabowcu (1954-1955).

Administrator parafii Matki Boskiej Częstochowskiej w Podhorcach (1955-1968) oraz kapelan Sióstr Służek NMP (1973-1989). W 1989 roku przeszedł na emeryturę¹⁸⁹.

Zmarł 5 sierpnia 1998 roku w Chełmie. Pogrzeb pod przewodnictwem biskupa Mieczysława Cisko odbył się 8 sierpnia w kościele pod wezwaniem Ducha Świętego w Chełmie. Został pochowany na cmentarzu w Chełmie¹⁹⁰.

/tekst Grabowiec/

7.13. Rudnicki Gracjan, 1904-1971

Urodził się 12 czerwca 1904 roku. Ukończył Seminarium Duchownego w Łucku (1928; był na V kursie w roku szkolnym 1926/1927, VI kursie w 1927/1928). Wyświęcony w 1928 roku. Ksiądz z diecezji łuckiej¹⁹¹.

Administrator parafii Lewacze (1928-; dekanat korzecki diecezji łuckiej). Administrator kościoła Szelwów – kościoła filialnego parafii Koniuchy (-1929-1933-; dekanat horochowski diecezji łuckiej)¹⁹².

Proboszcz parafii Zaturce nad Turią (dekanat horochowski diecezji łuckiej; współcześnie rejon łocki, obwód wołyński, Ukraina) (-1935-1943, diecezja łucka)¹⁹³.

Kapelan rezerwy WP (01.01.1939-)¹⁹⁴. Kapelan zgrupowania pułku włodzimierskiego

¹⁸⁷ Spis DL 1938, s. 22; Spis DL 1966, s. 180.

¹⁸⁸ Archidiecezja Lubelska <http://www.kuria.lublin.pl> (nekrologi, v. 27.10.2005).

¹⁸⁹ KP T1 s. 55; Archidiecezja Lubelska <http://www.kuria.lublin.pl> (nekrologi, v. 27.10.2005); Kaczmar, s. 85; KPT T1, s. 9; AAL AKDL, Akta (drugiego) Kościoła w Grabowcu, sygn. Rep.61/IVb/26, k. 145-148; Spis DL 1966, s. 180.

¹⁹⁰ Archidiecezja Lubelska <http://www.kuria.lublin.pl> (v. 27.10.2005); Zahajkiewicz ALHA, s. 681.

¹⁹¹ Spis DŁuck, 1928, s. 18; Spis DŁuck, 1930, s. 42.

¹⁹² Spis DŁuck, 1929, s. 41; Spis DŁuck, 1930, s. 42; Spis DŁuck, 1931, s. 51; Spis DŁuck, 1932, s. 51; Spis DŁuck, 1933, s. 51; Spis DŁuck, 1934, s. 50.

¹⁹³ Spis DŁuck, 1936, s. 55; Spis DŁuck, 1937, s. 52; Popek Leon, „Losy kapłanów diecezji łuckiej w czasie II wojny światowej 1939-1945”, s. 6; Wykaz kapłanów, służących czynnie lub w rezerwie w WP w okresie pokojowym w latach 1923-1939, Ordynariat Polowy w Polsce.

¹⁹⁴ Wykaz kapłanów, służących czynnie lub w rezerwie w WP w okresie pokojowym w latach 1923-1939, Ordynariat Polowy w Polsce.

„Osnowa” w ramach 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej (1943-; pseud. „Krzysztof”)¹⁹⁵.

Ksiądz wraz z parafianami zabrał z Zaturzec cudowny obraz Matki Bożej Pocieszenia z XVII w. Obraz trafił przez Dziekanów, Hrubieszów do Teratyna, gdzie osiedlili się wygnańcy z Bugu¹⁹⁶.

Proboszcz parafii Tuczępy (09.1944-31.01.1946). Kontynuował budowę kościoła w Tuczępach. Ksiądz opuścił parafię Tuczępy ze względu na brak możliwości utrzymania się na niej¹⁹⁷.

W 1946 roku przeniósł się z diecezji lubelskiej do diecezji warmińskiej.

Proboszcz parafii św. Brunona w Bartoszycach (1946-1952), św. Mikołaja w Elblągu (1952-maj 1954; katedra), św. Trójcy w Kwidzynie (1954-1961), św. Apostołów Piotra i Pawła w Reszlu (-1970; współcześnie dekanat reszelski archidiecezji warmińskiej).

Kanonik honorowy Kapituły Warmińskiej (mian. 1959)¹⁹⁸.

Zmarł 25 kwietnia 1971 roku w Reszlu. Pochowany na cmentarzu w Kwidzynie.

7.14. Rybiński Mariusz Stanisław, 1972-

Urodził się w 1972 roku w parafii Tarnoszyn. Magister teologii. Wyświęcony, w Zamościu, 7 czerwca 1997 roku¹⁹⁹.

Wikariusz parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tomaszowie Lubelskim (), Krasnobród (1999-2001), Nabroż (20.06.2001-2002-), Trójcy Przenajświętszej i Narodzenia NMP w Trzuszczanach (2007-lipiec 2008), Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Hucisku (lipiec 2008-2009), Chrystusa Króla w Biłgoraju (2009-2010-).

Proboszcz parafii Tuczępy (-19.08.2015), Gdeszyn (19.08.2015-2018-).

8. Księża pochodzący z parafii Tuczępy

8.1. Siedlecki Ryszard Adam (RL), 1965-

Urodził się w 1965 roku w parafii Tuczępy, syn Wacławy (zmarła, w wieku 84 lat, 1 lutego 2018 roku; pochowana na cmentarzu parafialnym w Tuczępach). Magister teologii. Wyświęcony 2 czerwca 1990 roku.

Proboszcz parafii Siennica Różana (2008-2018-).

Dekanalny duszpasterz nauczycieli, wizytator nauki religii.

9. Podstawowe dane

9.1. Liczba parafian

Tabela 3 – Liczba parafian na przestrzeni dziejów

Rok	Liczba
1920	1420

¹⁹⁵ Popek Leon, „Losy kapłanów diecezji łuckiej w czasie II wojny światowej 1939-1945”, s. 6.

¹⁹⁶ Krukowski Henryk (ksiądz), „60-lecie parafii w Teratynie”, Niedziela, edycja zamojska, Nr 38/2008; Kołtun Krzysztof, „Wieści ze świata - Matka Boża z Zaturzec”, Rycerz Niepokalanej (wersja elektroniczna).

¹⁹⁷ KPT T1, s. 6, 7.

¹⁹⁸ Popek Leon, „Losy kapłanów diecezji łuckiej w czasie II wojny światowej 1939-1945”, s. 6.

¹⁹⁹ Diecezja Zamojsko-Lubaczowska <http://www.zamosc.opoka.org.pl> (v. 05.08.2009); Schematyzm DZL 2010, s. 61.

Rok	Liczba
1922	1732 ²⁰⁰
1925	1732
1927	1237 ²⁰¹
1928	1242 ²⁰²
1930	1242 ²⁰³
1932	1200 ²⁰⁴ (zapewne około)
1938	1306 ²⁰⁵
1946	1115 ²⁰⁶
1966	1198 ²⁰⁷

9.2. Odpusty

Odpusty w parafii:

- św. Anny Matki NMP (niedziela po 26 lipca),
- Matki Boskiej Królowej Polski (3 maja),
- Przemienienia Pańskiego (6 sierpnia).

10. Kościelni, organiści

10.1. Kościelni

Kościelnego nie było co najmniej w 1947 roku²⁰⁸.

Tabela 4 – Wykaz kościelnych

Nazwisko i imię	Okres pracy, inne informacje

10.2. Organiści

W parafii nie było organisty co najmniej w okresie czerwiec 1946-kwiecień 1947²⁰⁹.

Tabela 5 – Wykaz organistów w Tuczępach

²⁰⁰ Spis DL 1923, s. 50.

²⁰¹ Spis DL 1928, s. 53.

²⁰² Spis DL 1929, s. 61.

²⁰³ Spis DL 1931, s. 62.

²⁰⁴ Borowski Marian, „Adresowa Książka Parafialna”, Kraków, 1932, s. 157.

²⁰⁵ Spis DL 1938, s. 58.

²⁰⁶ KPT T1, s. 11.

²⁰⁷ Spis DL 1966, s. 120.

²⁰⁸ KPT T1, s. 11.

²⁰⁹ KPT T1, s. 11.

Nazwisko i imię	Okres pracy, inne informacje
Mołczan Józef	Urodził się w 1891 roku. Organista w Tuczępach (1920-1938-) ²¹⁰ .
Kudrzycki	Organista w Tuczępach (- czerwiec 1946). Został przeniesiony do parafii Orłów.

²¹⁰ Spis DL 1938, s. 146.

Część II

Monografia greckokatolickiej parafii św. Anny w Tuczępach

22.03.1727-31.12.1874

Historii im. Wojtka Kulika

1. Parafia greckokatolicka św. Trójcy Przenajświętszej, św. Anny Matki Bogarodzicy w Tuczępach na przestrzeni dziejów

1.1. Opis dziejów parafii, XVIII wiek

Parafia św. Trójcy Przenajświętszej w Tuczępach w dekanacie chełmskim diecezji chełmskiej

22 marca 1727 roku Stanisław Józef Antoni Rostkowski, dziedzic dóbr Tuczępy, wystawił dokument erekcyjny greckokatolickiej cerkwi w Tuczępach (powiat grabowiecki, woj. bełskie), o którym poinformował biskupa diecezji chełmskiej Józefa Lewickiego²¹¹. Dziedzic planował wybudowanie cerkwi pod wezwaniem św. Trójcy na własnych gruntach dziedzicznych²¹². W dokumencie powizytacyjnym cerkwi w Tuczępach z 1744 roku podano datę 18 lutego 1727 roku.

6 lipca 1742 roku Petronela Rostkowska, dziedziczka dóbr Tuczępy a kolatorka cerkwi, dokonuje prezenty na stanowisko proboszcza parafii Tuczępy ks. Jana Gierowskiego /Girowskiego/²¹³.

20 listopada 1744 roku wizytację cerkwi, leżącej w dobrach cześnikowej płockiej Petroneli Rostkowskiej, przeprowadził biskup chełmski i bełski Felicjan Feliks Wołodkowicz. Cerkiew „w ścianach porządna w Dachach zaś reparacji potrzebująca”. Cerkiew miała pięć okien oprawionych w drzewo. Przy cerkwi była dzwonnica tylko z jednym dzwonkiem. Przy elewacji był jeszcze jeden. Parochem cerkwi był wówczas ks. Jan Gierowski mający trzydzieści pięć lat²¹⁴.

20 listopada 1744 roku w cerkwi były następujące przedmioty²¹⁵:

- cynowa puszka pro venerabili,
- kielich cynowy z „patyną cynową”,
- łyżeczka mosiężna,
- trybularz cynowy,
- lichtarz cynowy (para),
- aparat bawełniany biały wraz ze stułą i welum z tego samego materiału,
- aparat wełniany fioletowy wraz z zaręawkami z tego samego materiału,
- bursa do chorych,
- alby (szt. 2),
- antymis,
- stuła,
- zasłonka kitajkowa fioletowa (stara),
- zasłonka kitajkowa zielona (stara),
- antepedium wełniane fioletowe,
- antepedium harasowe zielone (stare),
- obrusy różnej wielkości (szt. 8),
- welum różowe haftowane w środku złotem,

²¹¹ APL ChKG, Dawne dokumenty dotyczące uposażenia cerkwi tuczępskiej (Tuczępy), sygn. 35/95/0/10/541, k. 1.

²¹² APL ChKG, Dawne dokumenty dotyczące uposażenia cerkwi tuczępskiej (Tuczępy), sygn. 35/95/0/10/541, k. 1.

²¹³ APL ChKG, Dawne dokumenty dotyczące uposażenia cerkwi tuczępskiej (Tuczępy), sygn. 35/95/0/10/541, k. 3; APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542.

²¹⁴ APL ChKG, sygn. 35/95/0/5/107, k. 241, 242.

²¹⁵ APL ChKG, sygn. 35/95/0/5/107, k. 241, 242.

- pałki różne (szt. 4),
- chorągiew (szt. 4).

Inwentarz powyższy nie wymienił żadnej księgi cerkiewnej, pozycja inwentarza „Xięgi Cerkiewne” jest pusta²¹⁶:

20 listopada 1744 roku cerkiew posiadała następujące grunty, zapisane w akcie erekcyjnym z 18 lutego 1727 roku,²¹⁷:

- Pułłanek zwany „Kucharaus” lub „Wygonowski”.
- Pole zwane „Pyrk” z łączką małą pod Olszanką.
- Pole zwane „Czarnoziem” z łąką.
- Ogród na plebanię na pułłanku zwanym „Pędałowszczyzna”, leżącym równo z sadkiem *Ucha Cwirtneka*, „do którego Kollatorka Teraźniejsza wydzielić deklarowała plac z czwierci (...) na pobudowanie plebanij”.
- Ogród leżący naprzeciwko cerkwi za rowem płaszczyna pod górą do ogrodu Czyrki ciągnący się.

Analizując inwentarz cerkwi w Tuczępach z 1744 roku i porównując go z inwentarzami innych cerkwi wizytowanych w tym okresie trzeba stwierdzić, że cerkiew w Tuczępach była bardzo uboga. Cerkiew nie posiadała żadnych ksiąg liturgicznych i żadnego sznura koralów a także skromne było wyposażenie w sprzęt liturgiczny i odzież liturgiczną. W owym okresie w dzwonnicach przy cerkwiach były przeważnie trzy dzwony a w Tuczępach był tylko jeden i to dzwonek.

Do parafii należały następujące miejscowości: Tuczępy, Wólka Tuczępska (-1744-)²¹⁸.

W 1759 roku w Tuczępach, leżących w województwie ruskim (?) Rzeczypospolitej, była parafia greckokatolicka pod wezwaniem św. Trójcy. Parafia należała do dekanatu chełmskiego diecezji chełmskiej. Parafia była pod patronatem szlacheckim. Cerkiew parafialna była drewniana²¹⁹.

Parafia św. Trójcy Przenajświętszej w Tuczępach w dekanacie grabowieckim diecezji chełmskiej 1759-1784

10 października 1763 roku kolator cerkwi Felicjan Rostkowski dokonuje prezenty na parocha parafii Tuczępy ks. Jerzego Ostaszewskiego²²⁰.

16 czerwca 1774 roku parafia była wizytowana przez regensa (rektora) Seminarium Duchownego w Chełmie ks. Faustyna Kaubę (z zakonu bazylianów). W tym samym roku rektor wizytował także parafię w Bereściu²²¹.

Parafia należała do dekanatu grabowieckiego (-1776-1863-)²²².

Według inwentarza cerkwi z 17 marca 1776 roku dach i ściany był jeszcze dobre „ale bez

²¹⁶ APL ChKG, sygn. 35/95/0/5/107, k. 241, 242.

²¹⁷ APL ChKG, sygn. 35/95/0/5/107, k. 241, 242.

²¹⁸ APL ChKG, sygn. 35/95/0/5/107, k. 241, 242.

²¹⁹ Kołbuk KW, s. 298.

²²⁰ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 138.

²²¹ APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki. Parafia Świdniki, sygn. 35/95/0/10/518, k. 3, 37-42; APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4, 12.

²²² APL ChKG, sygn. 35/95/0/6/147, k. 47; Spis DGCh 1863, s. 9.

opasania”. W cerkwi były trzy ołtarze, każdy z trzema obrazami. Na elewacji cerkwi zamontowano cztery dzwonki. Przy cerkwi była dzwonnica z trzema dzwonami. Budynki cerkiewne: folwark, plebania (izba biała „z przybokiem” i z komórką), stodoła, obora i inne. W tym też roku, tj. 1776, parafia posiadała: ziemię w trzech kawałkach (pierwszy półłanek zwany kucharowski albo wyganowski, drugi zwany polesynki? – z łąką pod Olszanką, trzeci zwany czarnoziem – z łąką, ogród przy cerkwi (półłanek, ciągnący się wzdłuż sadu Lecha Cwiertnika), na którym stoi plebania; drugi ogród, naprzeciw cerkwi, za rowem pod górą, ciągnący się do ogrodu „Czyrki”²²³.

Inwentarz z 1776 roku wymienia m.in. następujące wyposażenie cerkwi: kielich z patyny pozłacany, puszka srebrna pozłacana, łyżka mosiężna, łyżka srebrna (łyżki do rozdawania komunii), lichtarze cynowe (dwa), lichtarze cynowe małe (dwie pary), lichtarze drewniane czopowe (trzy pary), „apparaty”, zasłonki, alby, obrusy (20 szt.), krzyż procesyjny, obraz procesyjny, dwa mszały (edycja początkowska), akta metrykalne (cztery tomy)²²⁴.

Parafia św. Trójcy Przenajświętszej w Tuczępach w dekanacie -1784-1820

Kolatorem parafii w Tuczępach był Mateusz Rostkowski, dziedzic dóbr Tuczępy (-1798-)²²⁵.

2 listopada 1798 roku został sporządzony inwentarz cerkwi w Tuczępach przez Mateusza Rostkowskiego (dziedzica dóbr Tuczępy), ks. Pawła Łaszkiewicza (plebana parafii Tuczępy), Pawła Szewczuka (wójta gminy Tuczępy)²²⁶.

1.2. Opis dziejów parafii, XIX wiek

Parafia św. Trójcy Przenajświętszej w Tuczępach w dekanacie grabowieckim diecezji chełmskiej 1815-1820

Kolatorem greckokatolickiej cerkwi parafialnej w Tuczępach był Józef Grudnicki, dziedzic dóbr Tuczępy (-1816-czerwiec 1863). 6 kwietnia 1816 roku Józef Grudnicki zezwolił dziekanowi grabowieckiemu na przyłączenie cerkwi w Tuczępach do cerkwi w Grabowcu²²⁷.

17 lipca 1817 roku przy cerkwi parafialnej w Tuczępach powstało bractwo, do którego w 1833 roku należało siedem osób²²⁸.

Parafia w Tuczępach miała wakat na stanowisku proboszcza ze względu na brak środków na utrzymanie księdza. W związku z tym podlegała pod administrację parafii w Grabowcu początkowo w okresie 1817-25.03.1850²²⁹.

Inwentarz cerkwi w Tuczępach sporządzony, przez dziekana grabowieckiego ks. Macieja Sierocińskiego, 17 lipca 1817 roku stwierdza, że cerkiew w Tuczępach jest nowowypbudowana z drewna sosnowego, pokryta gontem. Posiada 5 jednakowych okien. Cerkiew jest jeszcze nieukończona. Kopuła na cerkwi nie była ukończona. W cerkwi nie było jeszcze ołtarza. Msze święte odprawia się w zakrystii. W zakrystii jest obraz „Najjaśniejszej Panny”. W zakrystii jest jedno okno małe, od strony cerkwi. Wokół cerkwi jest cmentarz nieoparkowany. Dzwonnicy przy cerkwi nie było, tylko na dwóch słupach zakopanych w ziemi na cmentarzu naprzeciwko cerkwi zawieszono dwa dzwoneczki. Trzeci dzwoneczek zawieszono w zakrystii. W cerkwi były m.in. następujące sprzęty cerkiewne: kielich srebrny wyłaczany, puszka srebrna wewnątrz

²²³ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/541, k. 4.

²²⁴ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/541, k. 4.

²²⁵ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/541, k. 2, 3; APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 12.

²²⁶ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 12.

²²⁷ APL ChKG, sygn. 35/95/0/14/1167, k. 263; APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 2.

²²⁸ APL ChKG, O diakach, śpiewakach i bractwach, sygn. 35/95/0/14/1167.

²²⁹ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542; Rocznik 1826/27, s. 168; Rocznik 1830, s. 105.

wyślacana, monstrancja srebrna częściowo wyślacana, wotum srebrne, łyżeczka srebrna do rozdawania komunii, lichtarze (szt. 6), łódka na kadzidła, korony mosiężna (dwie), dzwoneczki zewnętrzne (4 szt.), ornaty jedwabne (żółty kawowy, biały, czarny, czerwony w kwiaty), stula (zniszczona), zasłonki do monstrancji i obrazu. Ponadto było pięć ksiąg chóralnych, jeden krzyż drewniany z figurą Jezusa do procesji, jeden obraz procesyjny z wizerunkiem Najświętszej Panny, dwie chorągwie, trzy ławeczki do siedzenia, dwie skrzynie na sprzęty i bieliznę cerkiewną²³⁰.

Plebania była zbudowana z drzewa sosnowego i była w bardzo złym stanie, podwaliny zgniłe, okna jak i ściany poprzecyłane. W plebanii był następujące pomieszczenia: pokój; piekarnia, czyli izba czeladna; dwie komórki, przy czym jedna z alkierzem a druga przy piekarni). Zabudowania ekonomiczne zupełnie zawalone, za wyjątkiem chlewni²³¹.

W 1817 roku cerkiew posiadała grunty orne (w trzech kawałkach, 32 morgi 1066 sążni), łąkę (2 morgi 456 sążni) i ogród (1333 sążni). Parochowie pobierali dziesięcinę od każdego parafianina z ćwierci pola 21 snopków żyta, a z półćwierci 11 snopków żyta. Włościanie obrządku rzymskokatolickiego, którzy mieli żonę obrządku greckokatolickiego także byli zobowiązani do dziesięciny w wysokości odpowiednio 11 i 6 snopków żyta. Administrator parafii otrzymywał także od dziedzica Tuczęp 45 złotych polskich rocznie – procent od pewnego kapitału (wypłacany 24 czerwca). Zobowiązany był natomiast do płacenia podatku do kasy administracyjnej gminy Tuczępy (podatku podymnego, 8 zł 15 gr), do kasy obwodowej (podatku liwerunkowego etatowego, 51 zł 19 gr). Radcami parafii byli Kyrilo Kolano i Antoni Chudoba²³².

W 1817 roku parafia miała wolny wyręb w lesie za asygnacją dworską i wolny wypas na pastwisku, wraz z gromadzką trzodą²³³.

W 1817 roku do parafii należały miejscowości Tuczępy, Trościanka, Majdan Tuczępski, Wola Tuczępska. W parafii nie było szpitala ani szkoły, ale dziedzic Józef Grudnicki dobrowolnie wpłacał na fundusz szkoły w Grabowcu 100 zł rocznie²³⁴.

W 1817 roku cerkiew liczyła 189 wiernych (134 dorosłych, w tym 65 płci męskiej oraz 55 dzieci, w tym 26 płci męskiej). W tym też roku cerkiew w Tuczępach uznana została, z powodu niedostatecznych funduszy na utrzymanie księdza, jako filialna cerkwi w Grabowcu²³⁵.

W 1817 roku dozorcami parafii byli następujący mieszkańcy: Paweł Szewczuk, Józef Szewczuk, Antoni Chudoba²³⁶.

Parafia św. Anny w Tuczępach w dekanacie grabowieckim diecezji chełmskiej 1820-1866

W 1820 roku oddano nową cerkiew do użytku. Nadano nowe wezwanie: św. Anny (św. Anny Matki Bogarodzicy). Cerkiew obsługiwał proboszcz parafii Grabowiec, nie było wikariusza ani organisty. Przy cerkwi nie było bractwa. Odpust przypadał na dzień święta Anny. Parafia liczyła 68 mężczyzn i 75 kobiet²³⁷.

W 1840 roku do greckokatolickiej parafii w Tuczępach wchodziły następujące miejscowości: Tuczępy, Wólka Tuczępska, Trościanka, Wierzbica²³⁸.

²³⁰ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4-14.

²³¹ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4-14.

²³² APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4-14.

²³³ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4-14.

²³⁴ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4-10.

²³⁵ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4-10.

²³⁶ APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542.

²³⁷ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/543, k. 3.

²³⁸ Rzemieniuk Florentyna, „Unickie szkoły początkowe w Królestwie Polskim i w Galicji 1772-1914,

Według stanu na 8/20 października **1842** roku w parafii greckokatolickiej w Tuczępach było 23 „dymy” – gospodarzy grekokatolików. Kolatorem cerkwi był Józef Grudnicki. Cerkiew obsługiwał diak z cerkwi grabowieckiej²³⁹.

7 czerwca **1849** roku wybrano dozór parafialny²⁴⁰.

W okresie od 13/25.03.**1850** (po śmierci ks. Bielawskiego) do 23 marca/4 kwietnia **1851** roku parafią administrował proboszcz parafii Wojśławice (Świdniki?), gdyż był wakant na probostwie w Grabowcu a także w Tuczępach. Następnie administrowaniem parafii w Tuczępach przypadło ponownie proboszczowi parafii Grabowiec²⁴¹. Protokół zdawczy parafii Grabowiec i Tuczęp został sporządzony, przez zastępującego dziekana dekanatu grabowieckiego ks. Teodozego Dyakowskiego, 26 marca/7 kwietnia 1850 roku²⁴².

Według wykazu sporządzonego, 4 listopada **1850** roku, przez Radę Opiekuńczą Zakładów Dobroczynnych Powiatu Hrubieszowskiego w parafii nie funkcjonował dom szpitalny²⁴³.

30 grudnia **1859** roku sporządzono spis tabelaryczny majątku duchownego należącego do parafii r.g. Tuczępy²⁴⁴.

W 1859 roku do dozoru kościelnego należeli m.in. mieszkańcy: Jan Być, Jozafat Chudoba, Eliasz Jańczuk, przewodniczącym dozoru był Karol Tuszyński²⁴⁵. W tym roku obchodzono odpust w św. Anny²⁴⁶.

W **1862** roku cerkiew św. Anny Matki Bogarodzicy była drewniana, w dobrym stanie²⁴⁷. Do dyspozycji plebana nie było żadnych zabudowań²⁴⁸.

W 1862 roku w parafii było 175 parafian, 8 urodzeń, 3 ślubów, 4 zgonów²⁴⁹.

Kolatorem greckokatolickiej cerkwi w Tuczępach był Henryk Józef Karol Tuszyński (zwany Karolem; czerwiec 1849-16.11.1863)²⁵⁰.

Parafia Tuczępy w dekanacie zamojskim diecezji chełmskiej (czy ta przynależność nie dotyczyła już cerkwi prawosławnej?)

5/17 lutego **1874** roku architekt-inżynier powiatu hrubieszowskiego Józef Aleksandrowicz Krycki wykonał plan sytuacyjny ziemi należących do cerkwi w Tuczępach wg stanu na 1850 rok, którego kopia jest przechowywana w Archiwum Państwowym w Lublinie. Na planie zaznaczona jest w szczególności cerkiew oraz cmentarz²⁵¹.

W 1874 roku cerkiew posiadała 37 morgów 206 sążni ziemi (ornej, ogrodów, łąk). Plac,

Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin, 1991, s. 225.

²³⁹ APL ChKG, O diakach, śpiewakach i bractwach, sygn. 35/95/0/14/1167, k. 263.

²⁴⁰ APL KancelariaMSG, sygn. 35/234/0/-/36, k. 15.

²⁴¹ APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542, k. 19-20.

²⁴² APL ChKG, Akta osobiste. Dyakowski Teodozy, sygn. 35/95/0/12.3/743, k. 11.

²⁴³ APL KancelariaMSG, sygn. 35/234/0/-/36, k. 15.

²⁴⁴ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 10-15.

²⁴⁵ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 15.

²⁴⁶ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 15.

²⁴⁷ APL ChKG, Spisy statystyczne i raporta periodyczne, sygn. 35/95/0/6/163, k. 55.

²⁴⁸ APL ChKG, Spisy statystyczne i raporta periodyczne, sygn. 35/95/0/6/163, k. 59.

²⁴⁹ APL ChKG, Spisy statystyczne i raporta periodyczne, sygn. 35/95/0/6/163, k. 117.

²⁵⁰ APL ChKG, Spisy statystyczne i raporta periodyczne, sygn. 35/95/0/6/163, k. 55; APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542, k. 17.

²⁵¹ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 88.

gdzie była cerkiew i ogród miał powierzchnię 1 morg i 150 sążni (pod budynkami było 50 sążni)²⁵².

W 1874 roku cerkiew w Tuczępach była w złym stanie technicznym i została rozebrana (dalsze losy cerkwi w monografii parafii prawosławnych na terenie gminy Grabowiec)²⁵³.

2. Podstawowe informacje

2.1. Księgi metrykalne

2.2. Statystyka urodzeń, ślubów, zgonów

Tabela 6 – Statystyka urodzeń, ślubów, zgonów (z lat 1811-1825 wg akt cywilnych, pozostałe lata wg akt cywilno-religijnych)²⁵⁴

Rok	Liczba			Rok	Liczba		
	urodzeń	ślubów	zgonów		urodzeń	ślubów	zgonów
1810	7	3	3	1850			
1811	9	1	3	1851			
1825	8	0	5	1852			
1826			7	1853			
1827			5	1854			
1828	15	7	5	1855			
1829			3	1856			
1830			2	1857	8	3	3
1831			5	1858			
1832			4	1859			
1833			3	1860	8	3	2
1834			1	1861	9	5	4
1835			2	1862	8	1	4
1836			4	1863	8	4	2
1837			2	1864			
1838			6	1865			
1839			8	1866			
1840	6	2	7	1867	11	1	2
1841			5	1868			
1842	12	2	9	1869			
1843			1	1870	7	0	3
1844	4	6	5	1871			4

²⁵² APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 88.

²⁵³ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 106.

²⁵⁴ APL APGTuczępy: sygn. 35/2161/0/1/1; sygn. 35/2161/0/1/2; sygn. 35/2161/0/1/16; sygn. 35/2161/0/2.4/50; sygn. 35/2161/0/2.4/51; sygn. 35/2161/0/2.4/52; sygn. 35/2161/0/2.4/53; sygn. 35/2161/0/2.4/58; sygn. 35/2161/0/2.4/69; APZ APGTuczępy, sygn. 88/766/0/-2.

Rok	Liczba			Rok	Liczba		
	urodzeń	ślubów	zgonów		urodzeń	ślubów	zgonów
1845				1872			9
1846				1873			11
1847				1874			5
1849							

3. Wykaz proboszczów, administratorów greckokatolickiej parafii w Tuczępach

3.1. Chronologiczny wykaz proboszczów, administratorów

Tabela 7 – Chronologiczny wykaz proboszczów i administratorów parafii greckokatolickiej w Tuczępach

Nazwisko i imię/imiona	Informacje
Ostaszewski Bazyli	22.03.1727-przed 06.07.1742; proboszcz
Gierowski Jan /Girowski/, 1709-	06.07.1742-20.11.1744; proboszcz
Ulanicki Piotr	przed 15.05.1764; proboszcz
Ostaszewski Jerzy, 1734-	31.08.1763/prezenta; proboszcz
Ostaszewski Grzegorz	17.03.1776-1777; proboszcz
Poznański Stefan	20.08.1777-ok. 02.11.1798; proboszcz
Łaskiewicz Paweł, 1741-	ok. 02.11.1798-; proboszcz
Barankiewicz	-grudzień 1800-; administrator
Kozłowski Jan, -1827	-lipiec 1803-lipiec 1804; administrator
Puszczałowski Bazyli, 1763-1829	-październik 1810-28.06.1817; proboszcz
Bielawski Mateusz, 1778-1850	17.07.1817-25.03.1850; administrator
Zborowicki Bazyli, 1817-1855	25.03.1850-03.04.1851; administrator
Chróściewicz Cyryl Aleksy, 1830-1895	03.04.1851-25.02.1855; administrator
Chróściewicz Julian, 1832-1883	25.02.1855-25.04.1858; administrator
Malczyński Mikołaj, 1816-1877	25.04.1858-20.04.1870-; administrator
Wróbel Bazyli, 1857-	-30.12.1870-08.03.1872-; proboszcz
Nazarewicz Mikołaj, 1819-	-27.09.1872-31.02.1873; administrator

Nazwisko i imię/imiona	Informacje
Miniłowski (?) Jan	25.09.1873-; administrator
<i>Lipiński Józef Adam, 1847-</i>	<i>27.10.1873-; administrator</i>
Korosteński Leopold Leon, 1846-	01.01.1874-31.12.1874; administrator

4. Proboszczowie, administratorzy greckokatolickiej parafii w Tuczępach

4.1. Barankiewicz, administrator parafii Tuczępy

Administrator parafii Tuczępy²⁵⁵ (-grudzień 1800-).
Chrzcił dzieci w kościele rzymskokatolickim (grudzień 1800-)²⁵⁶.

4.2. Bielawski Mateusz, 1778-1850, administrator parafii Tuczępy

Patrz „Monografia parafii greckokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Grabowcu”.

4.3. Chróściewicz Cyryl Aleksy, 1830-1895, administrator parafii Tuczępy

Patrz „Monografia parafii greckokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Grabowcu”.

4.4. Chróściewicz Julian, 1832-1883, administrator parafii Tuczępy

Patrz „Monografia parafii greckokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Grabowcu”.

4.5. Gierowski Jan /Girowski/, proboszcz parafii Tuczępy

Zakonnik. Urodził się w 1709 roku (około)²⁵⁷.
Proboszcz parafii Tuczępy²⁵⁸ (06.07.1742-20.11.1744-).
Probstwo objął po rezygnacji Bazylego Ostaszewskiego. Data prezenty 6 lipca 1742 roku (wystawiona przez Petronelę Rostkowską).

4.6. Korosteński Leopold Leon, 1846-, administrator parafii Tuczępy

Urodził się w 1846 roku w Galicji²⁵⁹. Przypuszczalnie urodził się w Szumiaczku w Galicji. Prawdopodobnie syn Michała Korosteńskiego (długoletniego proboszcza w Paportnie, 1876-1900) i Rozalii z Ilnickich. Bracia: Włodzimierz, Seweryn i Romuald²⁶⁰. Uczęszczał do Generalnego Seminarium Duchownego we Lwowie i Seminarium Duchownego w Chełmie. Wyświęcony w 1873 roku.

Wikariusz parafii katedralnej w Chełmie.

Administrator greckokatolickiej parafii Tuczępy (01.01.1874-31.12.1874). W 1875 roku

²⁵⁵ APRG, Księga urodzeń, 1786-1844, Majdan Tuczępski, k. 38.

²⁵⁶ APRG, Księga urodzeń, 1786-1844, Majdan Tuczępski, k. 38.

²⁵⁷ APL ChKG, sygn. 35/95/0/5/107, k. 241, 242.

²⁵⁸ APL ChKG, Dawne dokumenty dotyczące uposażenia cerkwi tuczępskiej (Tuczępy), sygn. 35/95/0/10/541, k. 3; APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542.

²⁵⁹ Informacja Jadwigi Turczyńskiej.

²⁶⁰ Informacja Jadwigi Turczyńskiej.

przyjął prawosławie. Administrator prawosławnej parafii Tuczępy (01.01.1875-ok. 16.05.1877; ok. 13.03.1883-13.05.1883)²⁶¹.

Administrator i proboszcz parafii prawosławnej Wojsławice²⁶² (01.01.1875-1910-).

Żona: Klementyna²⁶³.

4.7. Kozłowski Jan, -1827, administrator parafii Tuczępy

Administrator parafii Tuczępy²⁶⁴ (-lipiec 1803-lipiec 1804-). Chrzcił dzieci w kościele rzymskokatolickim w Tuczępach (lipiec 1803; lipiec 1804)²⁶⁵.

Proboszcz parafii Majdan Księżpolski (-01.01.1812-ok. 18.01.1825)²⁶⁶.

Proboszcz parafii Żdanów i Lipsko²⁶⁷ (-1826-16.11.1827).

Zmarł 16 listopada 1827 roku w Żdanowie²⁶⁸.

Żona: Marianna ze Stankiewiczów. Zmarła, w wieku 74 lat, 23 sierpnia 1854 roku. Pochowana w grobowcu razem z synem Onufrym na cmentarzu w Hrubieszowie²⁶⁹.

Dzieci:

- Onufry. Patrz hasło: Kozłowski Onufry, „Ogólny wykaz księży ...”.

4.8. Lipiński Józef Adam, 1847-

Urodził się 5 stycznia 1847 roku w Rejowcu, syn Michała (administrator parafii Rejowiec) i Marianny z Szokalskich małżonków Lipińskich. Rodzicami chrzestnymi byli: proboszcz parafii Żulin ks. Jan Filewicz, Emilia Panasińska (prawdopodobnie żona ks. Hilarego Panasińskiego)²⁷⁰.

Ukończył 5 klas w szkole w Hrubieszowie, Seminarium Duchowne Grecko-Unickie w Chełmie (08.09.1865-18.06.1871)²⁷¹. Wyświęcony na kapłana w katedralnej cerkwi w Chełmie, 27.01.1872, przez arcybiskupa Józefa Sokólskiego²⁷².

Administrator parafii Potoczek²⁷³ (25.02.1872-27.10.1873, przy czym zdał parafię po 17 listopada), *Tuczępy*²⁷⁴ (27.10.1873-).

Proboszcz parafii Szewnia. Otrzymał zarzut nieodprawienia mszy w dzień urodzin cara, 16 lutego 1887 roku²⁷⁵.

4.9. Łaskiewicz Paweł, 1741-, proboszcz parafii Tuczępy

Urodził się 7 listopada 1741 roku w Sulmicach, syn ks. Macieja i Marianny małżonków

²⁶¹ Kołbuk DU, s. 139; APZ APGTuczępy, sygn. 88/766/0/-/2; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-/1; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-/2; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-/8.

²⁶² APZ APPB, sygn. 88/650/0/-/10, k. 4/7 (źródło wskazał Mateusz Skórzewski); APZ APPB, sygn. 88/650/0/-/14, k. 17/24; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-/1; APL APPWojsławice, sygn. 35/2320/0/1.4/1; APL APPWojsławice, sygn. 35/2320/0/1.4/36.

²⁶³ APZ APPB, sygn. 88/650/0/-/14, k. 17/24.

²⁶⁴ APRG, Księga urodzeń, 1786-1844, Majdan Tuczępski, k. 46, 48.

²⁶⁵ APRG, Księga urodzeń, 1786-1844, Majdan Tuczępski, k. 46, 48.

²⁶⁶ APL APGMajdanKsiężpolski, sygn. 35/2065/0/1/1; APL APGMajdanKsiężpolski, sygn. 35/2065/0/1/6.

²⁶⁷ APL APGLipsko, 35/2050/0/2.4/45; APL APGLipsko, sygn. 35/2050/0/2.4/47, k. 76/55 (akt zgonu jest częściowo nieczytelny).

²⁶⁸ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/645, k. 4.

²⁶⁹ Tablica nagrobna na cmentarzu w Hrubieszowie.

²⁷⁰ APL ChKG, [Akta ks. Józefa Lipińskiego ...], sygn. 35/95/0/12.3/893, k. 7.

²⁷¹ APL ChKG, [Akta ks. Józefa Lipińskiego ...], sygn. 35/95/0/12.3/893, k. 33.

²⁷² APL ChKG, [Akta ks. Józefa Lipińskiego ...], sygn. 35/95/0/12.3/893, k. 7.

²⁷³ APL ChKG, [Akta ks. Józefa Lipińskiego ...], sygn. 35/95/0/12.3/893, k. 15, 31.

²⁷⁴ APL ChKG, [Akta ks. Józefa Lipińskiego ...], sygn. 35/95/0/12.3/893, k. 11, 15.

²⁷⁵ Trojanowska Maria, s. 362.

Łaskiewicz. Ochrzczył i bierzmował ks. Jan Sajewicz (paroch parafii r.g. Złojec). Kumami byli: ks. Stefan Paszkiewicz (paroch parafii r.g. Skierbieszów), Jan Mitkiewicz (paroch parafii r.g. Łaziska), Anna Kurkiewicz (żona plebana parafii r.g. Sitno) i Chodkowska²⁷⁶.

Administrator parafii Uchanie (-1796-)²⁷⁷.

Proboszcz parafii Tuczępy (ok. 02.11.1798-; 2 listopada 1798 roku został sporządzony inwentarz cerkwi)²⁷⁸.

4.10. Malczyński Mikołaj, 1816-1877, administrator parafii Tuczępy

Patrz „Monografia parafii greckokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Grabowcu”.

4.11. Miniłowski (?) Jan

Administrator parafii Tuczępy²⁷⁹ (25.09.1873-).

4.12. Nazarewicz Mikołaj, 1819-, administrator parafii Tuczępy

Urodził się w 1819 roku. Wyświęcony w 1842 roku²⁸⁰.

Proboszcz parafii Tomaszów (-1857-1863-).

Wicedziekan dekanatu tomaszowskiego (-1853-15.12.1857-), dziekan dekanatu tomaszowskiego (-08.12.1859-1866-).

Administrator/proboszcz parafii Wojsławice (-1872-1873-) a zarazem administrator parafii Tuczępy (27.09.1872-31.02.1873).

W okresie likwidacji Kościoła greckokatolickiego był jednym z księży wzywanych do biskupa²⁸¹.

4.13. Ostaszewski Bazyli, proboszcz parafii Tuczępy

Zakonnik.

Proboszcz parafii Tuczępy²⁸² (22.03.1727-przed 06.07.1742, rezygnacja).

Żona: Anna²⁸³.

Dzieci:

- Jerzy, 1734-. Patrz hasło, w „Ogólnym wykazie księży ...”: Ostaszewski Jerzy.

4.14. Ostaszewski Grzegorz, proboszcz parafii Tuczępy

Zakonnik. Proboszcz parafii Tuczępy²⁸⁴ (17.03.1776-1777).

²⁷⁶ APL APGSulmice, sygn. 35/107/26/-/6, k. 17/82.

²⁷⁷ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/558, k. 10.

²⁷⁸ APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542, k. 4-10.

²⁷⁹ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 109.

²⁸⁰ Spis DGCh 1863, s. 19; APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/543, k. 80, 98; APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.3/929, k. 253; APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.3/1126, k. 12, 21; APZ APGTuczępy, sygn. 88/766/0/-/2.

²⁸¹ Sebowicz Mikołaj, „Materiały do dziejów upadku Unii w diecezji chełmskiej”, Warta (tygodnik), 1880, R. 6, Nr 308, s. 3169.

²⁸² APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/541, k. 2, 3; APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542.

²⁸³ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 48.

²⁸⁴ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/541, k. 4.

4.15. Ostaszewski Jerzy (RG), 1734-

Ochrzczony 29 kwietnia 1734 roku w cerkwi w Tuczępach, przez parocha parafii Wojsławice ks. Mateusza Nazarewicza, syn o. Bazylego Ostaszewskiego i Anny małżonków Ostaszewskich. Rodzicami chrzestnymi byli: Jan Kostrzewski (szlachetnie urodzony) i (...) żona ks. Mateusza Nazarewicza²⁸⁵.

Otrzymał święcenia: 4 niższe (05.06.1760), subdiakonatu (08.11.1760), diakonatu (19.03.1761), prezbiteratu (23.06.1762)²⁸⁶.

20 sierpnia 1760 roku („według starego kalendarza”) w Grabowcu, przed dziekanem chełmskim ks. Janem Łużeckim, paroch parafii Gdeszyn ks. Jan Rewkowski wyznacza ks. Jerzego Ostaszewskiego, za jego zgodą, na koadiutora parocha parafii Gdeszyn. Ponadto przekazuje koadiutorowi jedną trzecią część gruntów, ogrodów i dochodów cerkiewnych²⁸⁷.

Paroch parafii Tuczępy (10.10.1763/prezenta)²⁸⁸.

4.16. Poznański Stefan, proboszcz parafii Tuczępy

Proboszcz parafii Tuczępy (20.08.1777-prawdopodobnie do 02.11.1798)²⁸⁹.

Instalacji w cerkwi dokonał dziekan grabowiecki ks. Grabowiecki.

4.17. Puszczałowski Bazyli, 1763-1829, proboszcz parafii Tuczępy

Urodził się w 1763 roku (około) w Masłomęczu, syn ks. Jana i Anastazji małżonków Puszczałowskich²⁹⁰.

Proboszcz parafii Tuczępy²⁹¹ (-październik 1810-28.06.1817, tj. do dnia rezygnacji z probostwa).

Administrator parafii Skierbieszów²⁹² (-1824-30.05.1829, tj. do śmierci). Mieszkał w Łaziskach (-30.05.1829).

Zmarł 30 maja 1829 roku w Łaziskach²⁹³.

4.18. Ulanicki Piotr (RG)

Proboszcz parafii Tuczępy (przed 15.05.1764)²⁹⁴.

15 maja 1764 roku starosta grabowiecki Ludwik Wiga przyznaje prezentę na parocha parafii Bohutycze byłemu parochowi parafii Tuczępy ks. Piotrowi Ulanickiemu.

Proboszcz parafii Bohutycze (15.05.1764/prezenta-)²⁹⁵.

4.19. Wróbel Bazyli, 1847-

Patrz „Monografia parafii greckokatolickiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Grabowcu”.

²⁸⁵ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 48.

²⁸⁶ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 48.

²⁸⁷ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 48.

²⁸⁸ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 138.

²⁸⁹ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/541, k. 4; APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542.

²⁹⁰ APL APGSkierbieszów, sygn. 35/2127/0/2.4/8, k. 26/11.

²⁹¹ APL ChKG, sygn. 35/95/0/10/542, k. 2; APL ChKG, sygn. 35/95/0/6/163, k. 100; APL APGTuczępy, sygn. 35/2161/0/1/1; APL ChKG, sygn. 35/95/0/6/147, k. 47.

²⁹² Rocznik 1824, s. 77; Rocznik 1826/27, s. 176; APL ChKG, sygn. 35/95/0/6/163, k. 99.

²⁹³ APL ChKG, sygn. 35/95/0/6/163, k. 99; APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/645, k. 5; APL APGSkierbieszów, sygn. 35/2127/0/2.4/8, k. 26/11.

²⁹⁴ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 167.

²⁹⁵ APL ChKG, sygn. 35/95/0/12.1/636, k. 167.

4.20. Zborowicki Bazyli, 1817-1855, tymczasowy administrator parafii Tuczępy

Urodził się w 1817 roku (około)²⁹⁶. Wnuk Marianny Stworzyńskiej (ur. we Włodzimierzu, zm. 13 sierpnia 1848 roku w Mołodiatyczach; córka ks. Demiana Turowicza i Marianny z Puryewiczów)²⁹⁷.

Administrator greckokatolickiej parafii Wojsławice²⁹⁸ (-1848-24.02.1855) i parafii Leszczany²⁹⁹ (leżącej w dobrach dziedzica z Wojsławic;-1851-24.02.1855).

Administrator (tymczasowy) parafii Tuczępy³⁰⁰ (po śmierci ks. Bielawskiego, tj. 25.03.1850-03.04.1851; przy czym informacja o przekazaniu administracji wystawiona 31 marca 1851 roku).

Zmarł 24 lutego 1855 roku.

²⁹⁶ APL APG Mołodiatycze, sygn. 35/2076/0/2.4/39, k. 41/22.

²⁹⁷ APL APG Mołodiatycze, sygn. 35/2076/0/2.4/39, k. 41/22.

²⁹⁸ APL ChKG, Akta osobiste Chrościewicz Cyryl, sygn. 35/95/0/12.3/723, k. 4; APL APG Mołodiatycze, sygn. 35/2076/0/2.4/39, k. 41/22.

²⁹⁹ APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542, k. 23.

³⁰⁰ APL ChKG, Akta gruntowe dotyczące się cerkwi parafialnych. Dekanat grabowiecki [powiat hrubieszowski]. Parafia Tuczępy, sygn. 35/95/0/10/542, k. 19-20; APL ChKG, Akta osobiste Chrościewicz Cyryl, sygn. 35/95/0/12.3/723, k. 4.

Część III

Monografia prawosławnej parafii w Tuczępach

01.01.1875-

1. Parafia prawosławna w Tuczępach na przestrzeni dziejów

1.1. Opis dziejów parafii, XIX wiek, od 1 stycznia 1875 roku

Parafia prawosławna w Tuczępach w dekanacie 2. okręgu hrubieszowskiego diecezji chełmsko-warszawskiej, 1875-1905

Parafia prawosławna Tuczępy należała do dekanatu 2. okręgu hrubieszowskiego (1875-1905) diecezji chełmsko-warszawskiej³⁰¹.

Na początku parafią Tuczępy administrował proboszcz parafii prawosławnej w Wojsławicach ks. Leopold Leon Korosteński.

Starą cerkiew greckokatolicką rozebrano a nową (zarazem ostatnią) cerkiew w Tuczępach wybudowano w 1877 roku (zapewne rozpoczęto budowę cerkwi jako greckokatolicką)³⁰².

Naczelnik lubelskiej guberni, 23 listopada 1878 roku, pozwolił wykorzystać środki uzyskane ze sprzedaży materiałów z rozbiórki starej cerkwi w Tuczępach, tj. 75 rubli 10 kop. na wyposażenie nowej, a przede wszystkim na nabycie niektórych przyborów cerkiewnych³⁰³.

Przy prawosławnej cerkwi funkcjonowała Cerkiewno-Parafialna Szkoła w Tuczępach (-1898-1900-). Nauczycielem tej szkoły był m.in. Stefan Klicki³⁰⁴.

1.2. Opis dziejów parafii, XX wiek

Parafia prawosławna w Tuczępach w dekanacie 2. okręgu hrubieszowskiego diecezji chełmsko-lubelskiej, 1905-1915,1940

Dalej przy prawosławnej cerkwi funkcjonowała Cerkiewno-Parafialna Szkoła w Tuczępach (-1901-1912-). Nauczycielem tej szkoły był m.in. Eustachy Grudzień (-1908-1912-) ³⁰⁵.

W 1906 roku opiekunem cerkwi w Tuczępach zostaje włościanin Jakub Portus³⁰⁶.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych „w przedmiocie ustanowienia zarządu państwowego nad majątkami i osadami pocerkiewnymi, znajdującymi się na obszarze byłego Królestwa Kongresowego” z 16 czerwca 1919 roku majątek cerkwi w Tuczępach został objęty zarządem państwowym przez Zarząd Okręgu Dóbr Państwowych w Radomiu³⁰⁷.

2. Podstawowe informacje

2.1. Księgi metrykalne

2.2. Statystyka urodzeń, ślubów, zgonów

Tabela 8 – Statystyka urodzeń, ślubów, zgonów³⁰⁸

³⁰¹ PKLG 1885, s. 76; PKLG 1887, s. 79.

³⁰² Pelica KPL, s. 277.

³⁰³ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 106.

³⁰⁴ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/23, k. 8/11.

³⁰⁵ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/31, k. 2/3; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/34, k. 4/4.

³⁰⁶ CCZ 1906, Nr 12, s. 394.

³⁰⁷ Monitor Polski 1919, Nr 135, s. 1.

³⁰⁸ APZ APGTuczępy, sygn. 88/766/0-/2; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/1-35.

Rok	Liczba			Rok	Liczba		
	urodzeń	ślubów	zgonów		urodzeń	ślubów	zgonów
1875	12	1	12	1895	16	0	8
1876			12	1896	20	2	16
1877	12	2	8	1897	13	1	9
1878	18	2	7	1898	12	1	4
1879	12	0	6	1899	13	3	16
1880	16	2	15	1900 ³⁰⁹	18	4	
1881	12	2	5	1901	14	2	11
1882	15	4	10	1902	19	1	12
1883	16	3	3	1903	20	4	5
1884	15	1	4	1904	21	2	11
1885	11	4	14	1905			
1886	15	3	10	1906	11	4	2
1887				1907	9	0	6
1888	15	2	6	1908	9	2	3
1889	11	4	10	1909	18	2	8
1890	15	8	17	1910	10	2	5
1891	16	2	12	1911	12	6	2
1892	12	6	9	1912	9	2	5
1893	18	7	10	1913	7	2	3
1894	19	4	9				

3. Wykaz proboszczów, administratorów prawosławnej parafii w Tuczępach

3.1. Chronologiczny wykaz proboszczów, administratorów

Tabela 9 – Wykaz proboszczów i administratorów parafii prawosławnej w Tuczępach

L.p.	Imię/imiona i nazwisko	Okres pracy w Tuczępach
1	Leopold Leon Korosteński, 1846-	01.01.1875- ok. 16.05.1877
2	Mikołaj Kulczyński, 1842-	ok. 22.05.1877-ok. 15.02.1878; administrator ok. 16.02.1878- ok. 03.04.1881; proboszcz
3	Józef Kolbus, -1883	ok. 12.07.1881-ok. 02.02.1883
4	Leopold Leon Korosteński, 1846-	ok. 13.03.1883-13.05.1883; tymczasowy administrator
5	Michał Somik	13.05.1883-ok. 26.02.1889; administrator
6	Antoni Telichowski	ok. 14.03.1889-ok. 28.10.1896; proboszcz
7	Grzegorz Kadej	ok. 10.11.1896-; administrator -31.12.1898-ok. 23.03.1901; proboszcz

³⁰⁹ Akty urodzeń i małżeństw z 1900 roku znajdują się w APZ razem z aktami z 1904 roku

L.p.	Imię/imiona i nazwisko	Okres pracy w Tuczępach
8	Jan Kozłowski, 1874-	ok. 05.05.1901-ok. 21.08.1908; proboszcz
9	Piotr Renda, 1885-	ok. 11.12.1908-31.12.1912; proboszcz
10	Leonid Tomaszewicz	01.01.1913-31.12.1913-; proboszcz

4. Proboszczowie, administratorzy prawosławnej parafii w Tuczępach

4.1. Kadej Grzegorz, 1848-

Urodził się w 1848 roku (około) we wsi Chorobród (Galicja Austriacka; współcześnie rejon sokalski, obwód lwowski, Ukraina), syn Teodora i Paraskiewy małżonków Kadej. Absolwent Seminarium Duchownego w Chełmie. Mieszkał we Chełmie (-1876-).

Administrator a następnie proboszcz parafii prawosławnej Tuczępy (ok. 10.11.1896-ok. 23.03.1901)³¹⁰.

Żona: Antonina Lisowska. Urodziła się w 1852 roku (około) w Pobołowicach, córka ks. Jana i Tekli z Sanockich małżonków Lisowski. Mieszkała w Ubrodowicach (-1876-). Ślub odbył się, 4 lipca 1876 roku, w cerkwi prawosławnej w Ubrodowicach³¹¹.

4.2. Kulczyński Mikołaj, 1842-

Urodził się w 1842 roku (około).

Administrator a następnie proboszcz prawosławnej parafii Tuczępy³¹² (ok. 22.05.1877-ok. 03.04.1881; proboszcz od około 16 lutego 1878 roku).

Żona: Olimpia z Musiewiczów. Urodziła się w 1850 roku (około).

Dzieci:

- Konstanty, 1880-. Urodził się 19 września 1880 roku w Tuczępach. Ochrzczony i bierzmowany w cerkwi prawosławnej w Tuczępach przez ks. Antoniego Kulczyńskiego (proboszcza prawosławnej parafii Dolsk; pow. kowelski, gub. wołyńska). Rodzicami chrzestnymi byli: ks. Marcjan Mogielnicki (proboszcz parafii prawosławnej w Grabowcu) i Olga Iwanowa³¹³.

4.3. Kolbus Józef, -1883

Administrator parafii prawosławnej Tuczępy³¹⁴ (ok. 12.07.1881-ok. 02.02.1883).

Zmarł na początku 1883 roku prawdopodobnie w Tuczępach. Pochowany na cmentarzu parafialnym w Tuczępach. Na nagrobku wyryto napis „Упокой Господи душу раба Твоего священноерея Юсифа Колбуса” (*Niech Bóg odpocznie w duszy Twojego sługi Józefa Kolbusa*). Część nagrobka wbiła się w ziemię.

³¹⁰ APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 122; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-20-24.

³¹¹ APZ APPUbrodowice, sygn. 88/743/0/-1, k. 34/4.

³¹² APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 115; APZ APGTuczępy, sygn. 88/766/0/-2; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-2; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-3; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-6.

³¹³ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-5, k. 15/15.

³¹⁴ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-6; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0/-7.



Nagrobek 2 – Rok 2012, 20 kwietnia. Nagrobek ks. Józefa Kolbusa (foto Henryk Kulik).

4.4. Korosteński Leopold Leon, 1846-

Patrz: część II.

4.5. Kozłowski Jan, 1874-

Urodził się w 1874 roku (około), syn Tomasza.

Proboszcz parafii prawosławnej w Tuczępach (ok. 05.05.1901-ok. 21.08.1908)³¹⁵.

Duchowny parafii Chmielek (-1919-; gmina Łukowa), Tarnogród (-1919-)³¹⁶.

Żona: Anna z Górskich. Urodziła się w 1878 roku (około), córka ks. Tytusa Górskiego (proboszcza parafii prawosławnej Żerniki).

Dzieci:

- Anna, 1901-. Urodziła się 7 września 1901 roku w Tuczępach. Ochrzczona i bierzmowana w cerkwi prawosławnej w Tuczępach, przez ks. Cyryla Słabniewicza, proboszcza prawosławnej parafii Zawalów. Rodzicami chrzestnymi byli: ks. Józef Siemaszko (proboszcz parafii prawosławnej Babice) i Ludwika Górską (siostra matki)³¹⁷.
- Bazyli, 1908-. Urodził się 29 stycznia 1908 roku w Tuczępach. Ochrzczony i bierzmowany w cerkwi prawosławnej w Tuczępach, przez ks. Włodzimierz Iwanowa, proboszcza parafii prawosławnej w Grabowcu. Rodzicami chrzestnymi byli: ks. Cyryl Słabniewicz (proboszcz prawosławnej parafii Bończa) i Maria Papeta (córka Tytusa)³¹⁸.

4.6. Renda Piotr, 1885-

Urodził się w 1885 roku (około), syn Jana.

Proboszcz prawosławnej parafii Tuczępy (ok. 11.12.1908-31.12.1912)³¹⁹.

Żona: Eugenia z Iwacewiczów. Urodziła się w 1888 roku (około), córka Aleksandra. Ślub odbył się, 8 lipca 1907 roku, w cerkwi prawosławnej w Wytocznie.

Dzieci:

- Dionizy, 1909-. Urodził się 1 czerwca 1909 roku w Tuczępach. Ochrzczony i bierzmowany w cerkwi prawosławnej w Tuczępach, przez ks. Aleksandra Tomaszewicza, proboszcza parafii prawosławnej w Hostynnem. Rodzicami chrzestnymi

³¹⁵ CWEW 1902, Nr 33, s. 398; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/24-31.

³¹⁶ AAN MWRiOP, sygn. 2/14/0/5/872, k. 492, 493.

³¹⁷ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/25, k. 10/18.

³¹⁸ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/31, k. 2/3.

³¹⁹ APZ APPGrabowiec, sygn. 88/666/0-/34, k. 2/2; APZ APPGrabowiec, sygn. 88/666/0-/37, k. 23/32; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/31-34.

byli: Włodzimierz Iwanow (proboszcz parafii prawosławnej w Grabowcu) i Natalia Iwacewicz (siostra matki)³²⁰.

- Wiera, 1910-. Urodziła się 12 listopada 1910 roku w Tuczępach. Ochrzczona i bierzmowana, 30 stycznia 1911 roku, w cerkwi prawosławnej w Tuczępach, przez ks. Leopolda Leona Korosteńskiego (proboszcz parafii prawosławnej w Wojsławicach). Rodzicami chrzestnymi byli: ks. Bazyli Romanowicz (proboszcz parafii prawosławnej Zaśnięcia NMP w Hrubieszowie) i Natalia Iwanow (córka Michała; żona ks. Włodzimierza Iwanowa)³²¹.
- Serafin, 1912-. Urodził się 22 stycznia 1912 roku w Tuczępach. Ochrzczona o bierzmowana w cerkwi prawosławnej w Tuczępach, przez ks. Włodzimierza Iwanowa (proboszcz parafii prawosławnej w Grabowcu). Rodzicami chrzestnymi byli: Demeteriusz Iwacewicz (student Warszawskiego Weterynaryjnego Instytutu, lat 21) oraz Helena Korosteńska (żona ks. Leopolda Leona Korosteńskiego)³²².

4.7. Somik Michał

Pochodził z Galicji.

Administrator parafii r.g. Wytyczno (ok. 29.06.1869-1870-)³²³.

Administrator parafii Sosnowica. Proboszcz parafii Łukówek.

Administrator parafii prawosławnej w Tuczępach (13.05.1883-ok. 26.02.1889)³²⁴.

Zmarł prawdopodobnie w 1909 roku we wsi Wytyczno.

Żona: Maria z *Mustymowiczów*.

Dzieci:

- Gleb, 1862-1886. Zmarł, w wieku 24 lat, jako uczeń ziemiańskiej szkoły, 6 listopada 1886 roku w Tuczępach³²⁵. Na nagrobku widnieje zapis: „Въчная Ему Память” (Вечная Ему Память, Wieczna Pamięć o Nim).



Nagrobek 3 – Rok 2012, 20 kwietnia. Nagrobek Gleba Somika, syna ks. Michała (foto Henryk Kulik)

³²⁰ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/26, k. 7/12.

³²¹ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/33, k. 3/4.

³²² APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/31, k. 1/1.

³²³ APL APGWytyczno, sygn. 35/2176/0/2.1/2.

³²⁴ PKLG 1885, s. 91; PKLG 1887, s. 79; APL ChKG, [Akta parafii Tuczępy] [O zajęciu ziemi cerkiewnej parafii Tuczępy w dekanacie zamojskim], sygn. 35/95/0/10/543, k. 120; APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/8-13.

³²⁵ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/11, k. 19/8.

4.8. Telichowski Antoni

Proboszcz parafii prawosławnej Wołoskowola (1875-1884-)

Proboszcz parafii prawosławnej Tuczępy (ok. 14.03.1889-ok. 28.10.1896)³²⁶.

Proboszcz parafii prawosławnej Świdniki (ok. 05.11.1896-ok. 15.12.1906)³²⁷.

Proboszcz parafii prawosławnej Stara Wieś (ok. 01.08.1897-ok. 06.06.1906)³²⁸.

Żona: Maria z Szajdyckich.

Dzieci:

- Olimpia, 1875. Urodziła się w 1875 roku (około) we wsi Wołoskowola (współcześnie gmina Stary Brus, pow. włodawski, woj. lubelskie). Mąż: Paweł Kreczuniesk. Ślub odbył się, 25 sierpnia 1900 roku, w cerkwi prawosławnej w Starej Wsi³²⁹.
- Olga, 1880-. Patrz hasło: Budyński Jan, „Ogólny wykaz księży ...”.
- Nadzieja, 1884-.

/patrz także monografia parafii Świdniki/

4.9. Tomaszewicz Leonid, 1860-

Urodził się w 1860 roku (około), syn Hilarego i Julii z Kwiatkowskich małżonków Tomaszewicz. Absolwent Wołyńskiego Duchownego Seminarium.

Proboszcz parafii prawosławnej Mostów (-1889-1893-)³³⁰.

Proboszcz parafii prawosławnej Tuczępy (01.01.1913-31.12.1913-)³³¹.

Żona: Glafira z Gomolickich. Urodziła się w 1867 roku (około) w miejscowości Dywin (pow. kobryński, gub. grodzieńska), córka Włodzimierza i Aleksandry z Paszkiewiczów małżonków Gomolicki. Mieszkała we wsi Sidorki (współcześnie dzielnica Białej Podlaskiej). Ślub odbył się, 11 października 1884 roku, w cerkwi prawosławnej w Białej Podlaskiej. Zmarła 31 marca 1893 roku we wsi Mostów³³².

Dzieci:

- Maria, 1889-. Urodziła 2 lipca 1889 roku we wsi Mostów. Rodzicami chrzestnymi byli: Grzegorz Romański (student 4 kursu Filozoficznego Fakultetu Noworosijskiego Uniwersytetu, zapewne w Odessie) i Elżbieta Sperańska (córka, Ksawerego, żona księdza cerkwi *Porochnki*)³³³.
- Szymon 1891-. Urodził się 1 lutego 1891 roku we wsi Mostów. Rodzicami chrzestnymi byli: ks. Aleksander Tomaszewski (proboszcz parafii prawosławnej Czekanów) i Afanazja Gomlicka (panna, córka Włodzimierza)³³⁴.
- Bazyli, 1893-. Urodził się 22 marca 1893 roku we wsi Mostów. Rodzicami chrzestnymi byli: ks. Aleksander Tomaszewski i Adelajda *Bielińska* (żona księdza)³³⁵.

5. Psalmiści

Tabela 10 – Wykaz psalmistów w Tuczępach (biogramy, patrz GSB)

³²⁶ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/13-20.

³²⁷ APZ APPŚwidniki, sygn. 88/730/0-/28.

³²⁸ APZ APPStaraWieś, sygn. 88/721/0-/22-31.

³²⁹ APZ APPStaraWieś, sygn. 88/721/0-/25, k. 29/13.

³³⁰ APL APPMostów, sygn. 35/2264/0/1.4/14, k. 3/4.

³³¹ APZ APPTuczępy, sygn. 88/739/0-/35.

³³² APL APPBiałaP, sygn. 35/1636/0/1.4/13, k. 11/16; APL APPMostów, sygn. 35/2264/0/1.4/18, k. 10/2.

³³³ APL APPMostów, sygn. 35/2264/0/1.4/14, k. 3/4.

³³⁴ APL APPMostów, sygn. 35/2264/0/1.4/16, k. 5/2.

³³⁵ APL APPMostów, sygn. 35/2264/0/1.4/16, k. 5/2.

Nazwisko i imię	Okres pracy
Kicki Stefan	-1899-; psalmista
Król Sawin	-1908-; psalmista
Piotr Józwiak	-1911-; psalmista

6. Bibliografia

W załączeniu.

Historii im. Wojtka Kulika